

Valsts probācijas
dienests

DROŠĀKAI
SABIEDRĪBAI

PUBLISKAIS PĀRSKATS 2019

PRIEKŠVārds

Valsts probācijas dienesta (turpmāk – Dienests) speciālisti ik dienu strādā, lai kriminālsoda mērķi tiktu sasniegti un sabiedrība varētu dzīvot drošāk – lai cilvēki, kas reiz pārkāpuši likumu, nedarītu to vēlreiz un noziegumos cietušo būtu mazāk. 2019.gadā Dienests strādāja ar 17 787 probācijas klientiem. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2019. gadā lielākais probācijas klientu skaits bija piespiedu darba un uzraudzības funkcijās: piespiedu darbs – 8190 probācijas klienti, uzraudzība – 6579 probācijas klienti.

2019. gadā apritēja 16 gadi kopš Dienesta dibināšanas. Jau 16 gadus profesionāli un ar entuziasmu strādājam, lai veicinātu Latvijas kriminālsodu politikas attīstību, stiprinot sabiedrībā izciešamo sodu lomu, papildinot sodu izpildes saturu

ar efektīviem uzvedības korekcijas elementiem, kā arī ieviešot mūsdienīgus taisnīguma atjaunošanas elementus konfliktiem, ko radījis noziegums. Šodien Dienests ir moderna sodu izpildes institūcija, kas izpilda aptuveni 70% no Latvijā piemērotajiem kriminālsodiem, kā arī ar starpnieka palīdzību īsteno izlīgumu kriminālprocesā starp cietušo un likumpārkāpēju.

2019. gadā stājās spēkā Dienesta strukturālās izmaiņas, kas vērstas uz to, lai Dienests varētu pildīt tam dotos uzdevumus vēl efektīvāk. Izmaiņas struktūrā ir būtisks priekšnosacījums Dienesta darbības nepārtrauktības mehānismu uzlabošanā, noslodzes sabalansēšanā – gan probācijas klientu lietu vadībā, gan tiešo vadītāju un padoto proporcijā, Dienesta mobilitātei specifisku funkciju īstenošanā (piemēram, programmu vadīšanā), kā arī Dienesta organizatorisko un praktisko spēju pilnveidošanai darbā ar nākotnes izaicinājumiem.

2019. gadā Dienestā tika pabeigts darbs pie pētījuma “Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2013. gada un 2016. gada kohortu salīdzinājums”. Pētījuma rezultāti rāda, ka probācijas klientu grupā, kas atkārtoti izdara noziedzīgus nodarījumus, ir liels nepilngadīgo un jauniešu īpatsvars, kā arī norāda uz nepieciešamību veicināt un stiprināt tādu sodu piemērošanu, kas paredz uzvedības korekcijas un atbalsta pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot nepilngadīgo un jauniešu mērķgrupām un ar papildsodu – probācijas uzraudzība – sodītām personām, kas atbrīvotas no ieslodzījuma.

2019. gadā Dienestā strādāja 406 nodarbinātie. No tiem 395 nodarbinātie bija ieguvuši augstāko izglītību, bet 11 - vidējo izglītību.

Par Dienesta darbības rezultātiem vēlos pateikties visiem Dienesta darbiniekiem. Ticu, ka arī turpmāk izaicinājumus spēsīm pārvērst panākumus, kas sekmēs sabiedrības drošības uzlabošanu.

Valsts probācijas dienesta vadītājs Mihails Papsujevičs

PAMATINFORMĀCIJA

Valsts probācijas dienesta juridiskais statuss un darbības mērķis

Dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku tam noteikto funkciju ietvaros.

Dienesta juridiskais statuss, funkcijas, uzdevumi, kompetence un tiesības ir noteiktas Valsts probācijas dienesta likumā un Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumos Nr.1010 „Valsts probācijas dienesta nolikums”.

Dienesta darbības mērķis ir veicināt sabiedrības drošību, nodrošinot kvalitatīvu Dienesta funkciju īstenošanu.

Dienesta funkcijas

Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 6. pantu Dienests īsteno šādas funkcijas:

- 1) sniedz izvērtēšanas ziņojumu par probācijas klientu;
- 2) nodrošina probācijas programmu izstrādi un licencētu programmu īstenošanu;
- 3) organizē kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildi;
- 4) organizē audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildi;
- 5) pārbaudes laikā uzrauga personas, pret kurām izbeigts kriminālprocess, tās nosacīti atbrīvojot no kriminālatbildības;
- 6) pārbaudes laikā uzrauga personas, kuras ir nosacīti notiesātas vai nosacīti pirms termiņa atbrīvotas no brīvības atņemšanas iestādēm;
- 7) organizē un vada izlīgumu kriminālprocesā;
- 8) nodrošina papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildi.

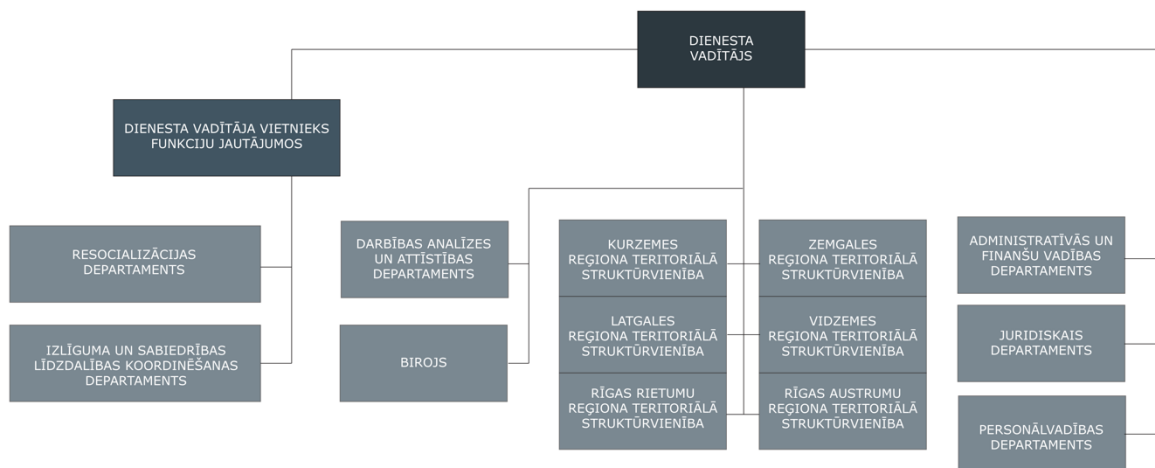
Lai sekmētu darbības mērķa sasniegšanu, Dienests:

- veicina zinātnisko pētniecību probācijas jomā un nodrošina pētījumu rezultātu efektīvu izmantošanu;
- atbilstoši kompetencei izstrādā un izplata informatīvos un metodiskos materiālus;
- sniedz mācību metodisko palīdzību un informāciju tiesībsardzības iestāžu amatpersonām;
- piedalās probācijas speciālistu tālākizglītības mācību programmu izstrādē un īstenošanā;
- atbilstoši kompetencei sniedz priekšlikumus normatīvo aktu izstrādē;
- sagatavo valsts investīciju un starptautisku programmu projektu pieteikumus, kā arī sekmē investīciju programmu īstenošanu;
- piedalās vienotas valsts politikas īstenošanā sociālās atstumtības mazināšanas jomā.

DIENESTA STRUKTŪRA

Dienesta struktūru, darba organizāciju, ierēdņu un darbinieku kompetenci nosaka Dienesta reglaments.

2019. gadā Dienesta sastāvā bija Dienesta centrālais aparāts, sešas teritoriālās struktūrvienības un 42 teritoriālo struktūrvienību nodaļas. Dienesta teritoriālo struktūrvienību un to nodaļu izvietojums nodrošina funkciju īstenošanu pēc iespējas tuvāk probācijas klienta dzīvesvietai. Dienesta darbu vada iestādes vadītājs.

DIENESTA UZDEVUMI 2019. GADĀ

- Pilnveidot un nostiprināt praksē darbības procesus atbilstoši jaunajai Dienesta organizatoriskajai struktūrai.
- Paaugstināt sabiedrības iesaisti izlīguma procesos – panākt, ka 2019. gadā izlīguma brīvprātīgie starpnieki vada 20% no izlīguma sēdēm.
- Ieviest praksē grozījumus Kriminālprocesa likumā, kas ar 2019. gadu nosaka obligātu izvērtēšanas ziņojuma sagatavošanu par apsūdzētajiem, kas ir nepilngadīgi.
- Nodrošināt piecu uzraudzības un atbalsta līmeņu pieejas padziļinātu integrēšanu uzraudzības un izvērtēšanas ziņojuma funkcijās, t.sk. līdzšinējās prakses pārskatīšanu attiecībā uz uzraudzības intensitāti.
- Pārskatīt darba pieeju kopumu (metodes, normatīvais regulējums, darbinieku apmācību sistēma) ar bērniem un jauniešiem Dienesta funkciju ietvaros.

FINANŠU RESURSI

Pārskata gadā Dienestā tika īstenotas šādas budžeta programmas (apakšprogrammas):

- 04.03.00 "Probācijas īstenošana";
- 62.07.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)" – Projekts "Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana" (Nr.2.2.1.1/17/l/011);
- 70.21.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014-2020)".

Dienesta pamatbudžeta plānotie izdevumi 2019. gadā bija 8 324 379 eiro apmērā. 2019. gadā Dienesta darbinieku atlīdzībām plānotā summa bija 6 736 953 eiro apmērā, preču un pakalpojumu iegādei – 1 565 081 eiro apmērā, maksājumiem starptautiskajās institūcijās un programmās – 3 750 eiro apmērā, pamatkapitāla veidošanai – 18 595 eiro apmērā (budžeta programma 04.03.00 "Probācijas īstenošana").

Dienesta pamatbudžetā ir iekļauti gan izdevumi pamatdarbības nodrošināšanai, gan izdevumi, kas jāsedz saskaņā ar uzņemtajām starptautiskajām saistībām.

Dienesta 2019. gada budžetā bija paredzēti resursi dalības maksas iemaksām Eiropas probācijas konfederācijai (CEP - Confederation of European Probation) 3 075 eiro apmērā, kā arī organizācijā "Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai (European Forum for Restorative Justice)" 675 eiro apmērā.

Dienesta kopējā 2019. gada budžetā bija paredzēti līdzekļi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanas projektu atmaksām valsts budžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014-2020) 3 469 eiro apmērā (budžeta programma 70.21.00 "Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014-2020)"), kā arī līdzekļi Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu (2014-2020) īstenošanas projektu, un tieši projekta Nr.2.2.1.1/17/l/011 "Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana" īstenošanai 64 924 eiro apmērā, tajā skaitā atlīdzības izmaksām 19 924 eiro apmērā, preču un pakalpojumu izdevumu segšanai 5000 eiro apmērā, kā arī pamatkapitāla veidošanai 40 000 eiro apmērā (budžeta programma 62.07.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)").

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	8 328 878	8 324 379	8 324 379
1.1.	Dotācija	8 328 878	8 324 379	8 324 379
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	8 328 878	8 324 379	8 324 379
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	8 252 215	8 305 784	8 305 784
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	3 750	3 750	3 750
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	8 248 465	8 302 034	8 302 034
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	76 663	18 595	18 595

Pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" finanšu resursi

Pārskata gadā pamatbudžeta apakšprogrammas 04.03.00 "Probācijas īstenošana" līdzekļi tika izlietoti Dienesta darbības nodrošināšanai, iemaksām starptautiskajā nevalstiskajā organizācijā "Eiropas probācijas konference" (C.E.P.) un organizācijā "Eiropas forums taisnīguma atjaunošanai" (European Forum for Restorative Justice).

Dienesta pamatdarbības budžets 2019. gadā tika palielināts par 43 200 eiro – palielināti izdevumi, lai nodrošinātu Dienesta likuma grozījumos noteikto probācijas klientu uzraudzības ietvaros paredzēto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanu.

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	39 223	64 924	61 908
1.1.	Dotācija	39 223	64 924	61 908
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	39 223	64 924	61 908
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	39 223	24 924	21 908
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	39 223	24 924	21 908
2.2	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	40 000	40 000

Pamatbudžeta apakšprogrammas 62.07.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)" finanšu resursi

Pārskata gada pamatbudžeta apakšprogrammas 62.07.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)" līdzekļi tika izlietoti projekta "Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana", projekta Nr.2.2.1.1/17/I/011 īstenošanai.

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			Gada plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	3 469	2 022
1.1.	Dotācija	-		
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	-	3 456	2 022
2.	Izdevumi (kopā)	-	3 469	2 035
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	3 469	2 035
2.1.1.	Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	-		
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	13	13
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.2	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Pamatbudžeta apakšprogrammas 70.21.00 „Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014-2020)" finanšu resursi

Pārskata gada pamatbudžeta apakšprogrammas 70.21.00 „Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības politiku instrumentu finansējumu (2014-2020)” līdzekļi tika izlietoti atmaksām valsts budžetā pēc projekta Nr. JUST/2015/SPOB/AG/VICT/9344 “Taisnīguma atjaunošana prakses darbā ar cietušajiem bērniem ieviešana” gala ziņojuma apstiprināšanas no ārvalstu finansējuma devēja puses.

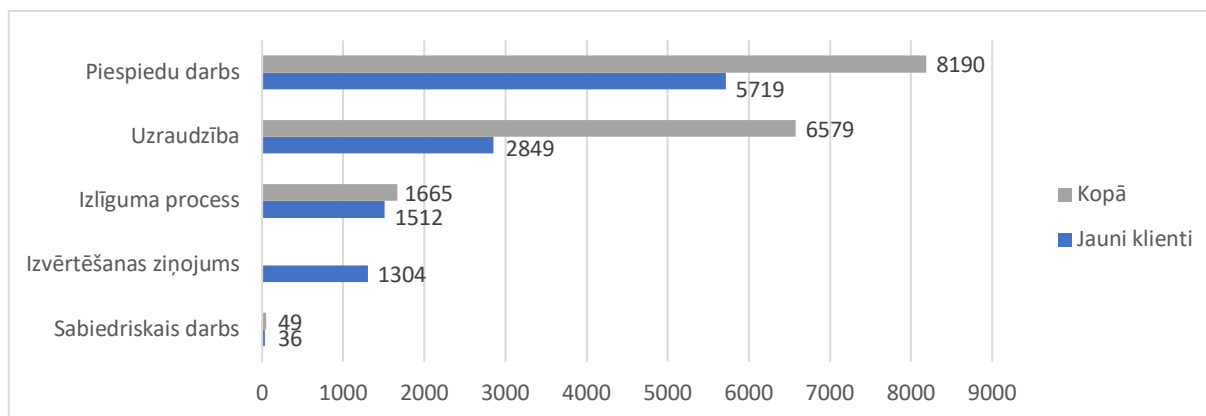
DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI

Pārskata gadā Dienests strādāja ar 17 787 probācijas klientiem (probācijas klienti, ar kuriem Dienests turpināja darbu no iepriekšējiem gadiem un probācijas klienti, ar kuriem Dienests uzsāka darbu pārskata gadā).

Pārskata gadā Dienests uzsāka darbu ar 11 420 probācijas klientiem, no kuriem 31% bija bērni un jaunieši (10% 11 – 17 gadu vecumā un 21% 18 - 25 gadu vecumā). 20% gadījumu probācijas klienti ir izdarījuši zādzību, krāpšanu, piesavināšanos nelielā apmērā, 13% gadījumu izdarījuši zādzību, 11% gadījumu vadījuši transporta līdzekli alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē.

Krimināllikuma pants		
180. pants	Zādzība, krāpšana, piesavināšanās nelielā apmērā	20%
175. pants	Zādzība	13%
262. pants	Transportlīdzekļa vadīšana alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē	11%
253. pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana	8%
185. pants	Mantas tīša iznīcināšana un bojāšana	7%
176. pants	Laupīšana	3%
312. pants	Izvairīšanās no soda izciešanas	3%
253. ² pants	Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta iegādāšanās, glabāšana un realizēšana nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu neatļauta lietošana	2%
193. pants	Nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem	2%
260. pants	Ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšana	2%
Citi panti		29%

Probācijas klientu skaits, ar kuriem Dienests uzsāka darbu 2019. gadā, sadalījumā pēc izdarītā noziedzīgā nodarījuma

Probācijas klientu skaits, ar kuriem Dienests strādāja 2019. gadā, sadalījumā pēc funkcijas

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2019. gadā lielākais probācijas klientu skaits ir piespiedu darba un uzraudzības funkcijās. Gan kopējo probācijas klientu skaitu, gan probācijas klientu skaitu katrā Dienesta funkcijā ik gadu ietekmē vairāki savstarpēji saistīti faktori – demogrāfiskā situācija, sociāli ekonomiskie faktori, izmaiņas kriminālsodu politikā, Dienesta darba efektivitāte u.c.

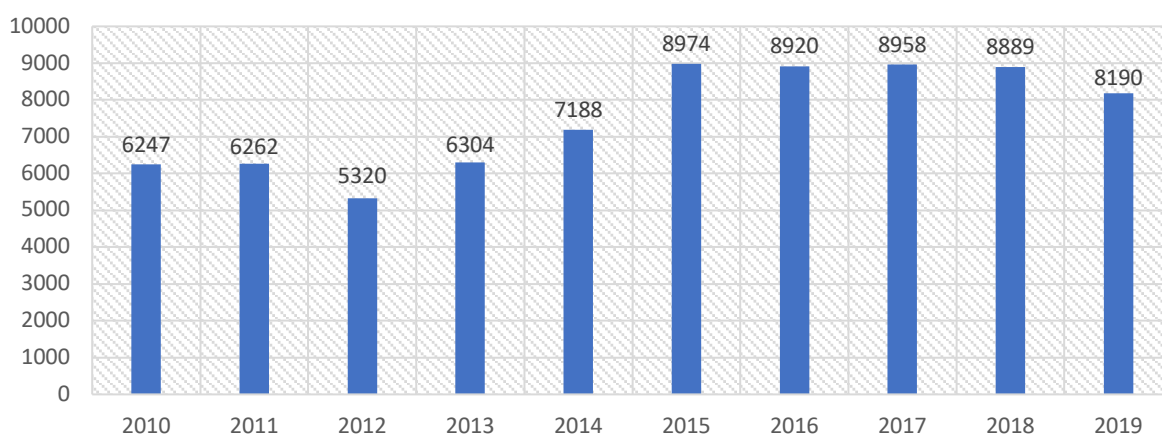
Viena probācijas klienta izmaksas dienā 2019. gadā bija 1.87 eiro.

KRIMINĀLSODA – PIESPIEDU DARBS UN AUDZINOŠĀ RAKSTURA PIESPIEDU LĪDZEKĻA BĒRNIEM – SABIEDRISKAIS DARBS – IZPILDES ORGANIZĒŠANA

Piespiedu darbs ir viens no sabiedrībā izciešamajiem kriminālsodiem, kuru persona izcieš no mācībām vai pamatdarba brīvajā laikā savas dzīvesvietas apvidū, bez atlīdzības veicot sabiedriski derīgu darbu. Dienests kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildi organizē no 2005. gada.

2019. gadā piespiedu darba izpilde tika organizēta 8190 probācijas klientiem.

Probācijas klienti veica darbus pašvaldībās, novada domēs, pagasta pārvaldēs, sociālajās mājās, biedrībās, nodibinājumos, slimnīcās un namu apsaimniekošanas iestādēs.

Probācijas klientu skaits piespiedu darbā

2019. gadā Dienests izpildei saņēma 5719 tiesas nolēmumus un prokurora priekšrakstus par sodu, ar kuriem probācijas klientiem tika piemērots piespiedu darbs.

2019. gadā saņemtajos tiesu nolēmumos un prokuroru priekšrakstos par sodu piespiedu darbs tika piemērots:

- 25% par zādzību, krāpšanu un piesavināšanos nelielā apmērā (Krimināllikuma 180. pants);
- 21,7% par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē; par atteikšanos no alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko un citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes un ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu (Krimināllikuma 262. pants, 262.¹ pants);
- 11% par svešas kustamas mantas slepenu vai atklātu nolaupīšanu (Krimināllikuma 175. pants);
- 9,6% par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu; narkotisko un psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un realizēšanu nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu neatļautu lietošanu (Krimināllikuma 253. pants, 253.² pants);
- 4,8% par svešas mantas tīšu iznīcināšanu vai bojāšanu (Krimināllikuma 185. pants);

- 27,9% par citiem Krimināllikuma pantiem.

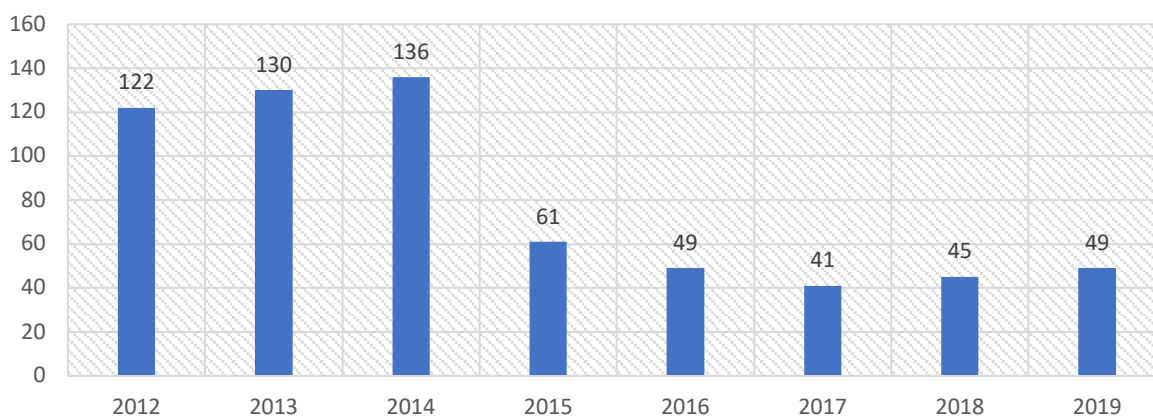
Piespiedu darba izpildes laikā probācijas klienti 2019. gadā nostrādāja 600 445 (t.sk. nepilngadīgie – 11 361) piespiedu darba stundas, kas ir par 78 060 stundām vairāk kā 2018. gadā. Saskaņā ar minimālās stundas tarifa likmi 2019. gadā, probācijas klientu darbs darba devējiem 2019. gadā ļāva ietaupīt vismaz 1,49 miljonus eiro.¹ No 2005. gada piespiedu darbā paveiktie darbi darba devējiem ļāvuši ietaupīt vismaz 11,3 miljonus eiro.

Audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs

Līdzīgi kā kriminālsoda – piespiedu darbs – izpildes organizēšanu, audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildes organizēšanu Dienests uzsāka 2005. gadā. Sabiedriskais darbs ir viens no likumā “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” paredzētajiem audzinoša rakstura piespiedu līdzekļiem, kuru var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, ja bērns ir izdarījis tādu nodarījumu, par kuru likumā paredzēta kriminālatbildība.

Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – saturs ir līdzīgs kriminālsodam – piespiedu darbs, jo arī šajā gadījumā bērns bez atlīdzības no mācībām un darba brīvajā laikā veic sabiedrībai noderīgu darbu. Ņemot vērā, ka audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi - sabiedriskais darbs – var piemērot bērniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, tad uz šo kategoriju attiecas virkne prasību, kas saistītas ar nodarbināšanas ierobežojumiem darba drošības un aizsardzības jomā. Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi valstij paredz iespēju alternatīvā veidā (ārpus krimināltiesību sistēmas) reaģēt uz bērnu likumpārkāpumiem. Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu mērķis ir orientēt bērnu uz sabiedrības interesēm atbilstošām vērtībām, palīdzot viņam atturēties no pretlikumīgām darbībām, kā arī integrēt sabiedrībā bērnu ar sociālās uzvedības novirzēm.²

2019. gadā audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpilde tika organizēta 49 bērniem.

Bērnu skaits sabiedriskā darba jomā

¹ Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumi Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu”

(<https://likumi.lv/ta/id/278067-noteikumi-par-minimalas-menesa-darba-algas-apmeru-normala-darba-laika-ietvaros-un-minimalas-stundas-tarifa-likmes-aprekinasanu>)

² Pētījums “Atjaunojošā justīcija nepilngadīgo noziedzības kontekstā: Baltijas valstis Eiropas dimensijā” Dr.iur. A. Judins 70. lpp., likuma “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 1. panta otrā daļa

2019. gadā Dienests visvairāk saņēmis nolēmumus par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – piemērošanu par Krimināllikuma 180., 175. un 185. pantu.

2019. gada laikā bērni, kuriem tika piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs - nostrādāja 728 stundas.

Piespiedu darba un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – piemērošana par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību

2019. gadā Dienestā tika saņemti 46 nolēmumi par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kuros piemērots pamatsods piespiedu darbs vai pamatsods piespiedu darbs un papildsods probācijas uzraudzība, kā arī vienā gadījumā par Krimināllikuma 160. panta ceturto daļu tika piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs. Salīdzinot ar 2018. gadā saņemto nolēmumu skaitu, kuros piemērots sods – piespiedu darbs vai pamatsods – piespiedu darbs un papildsods – probācijas uzraudzība par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, tas ir samazinājies par septiņiem nolēmumiem.

Kopumā 2019. gadā piespiedu darba izpilde tika organizēta 107 personām un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpilde vienai personai, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību. 2019. gadā visvairāk ir saņemti nolēmumi par noziedzīgiem nodarījumiem par Krimināllikuma 166. pantu, proti, 29 nolēmumi, savukārt, par Krimināllikuma 161., 162., 162.¹pantu ir saņemti 18 nolēmumi. 2019. gadā visus noziedzīgos nodarījumus par Krimināllikuma 161., 162., 162.¹, 166. pantu bija izdarījuši vīrieši.

Nepilngadīgās personas kriminālsoda – piespiedu darbs – un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – jomā

2019. gadā no 5719 probācijas klientiem, kuriem ir uzsākta piespiedu darba izpildes organizēšana, 205 jeb 3,6% probācijas klientu bija nepilngadīgi, kas ir par 10 nepilngadīgiem probācijas klientiem mazāk salīdzinot ar 2018. gadu. No 205 nepilngadīgajiem probācijas klientiem 126 piespiedu darbs ir piemērots pirmo reizi.

2019. gadā saņemtajos nolēmumos un prokuroru priekšrakstos par sodu piespiedu darbs nepilngadīgajiem tika piemērots:

- 40% par svešas kustamas mantas slepenu vai atklātu nolaupīšanu (Krimināllikuma 175. pants);
- 22% par zādzību, krāpšanu un piesavināšanos nelielā apmērā (Krimināllikuma 180. pants);
- 12% par mantas tīšu iznīcināšanu, bojāšanu (Krimināllikuma 185. pants);
- 11% par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē; par atteikšanos no alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko un citu apreibinošu vielu ietekmes pārbaudes un ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu (Krimināllikuma 262. pants, 262.¹pants);
- 6% par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu; par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un realizēšanu nelielā apmērā un narkotisko un psihotropo vielu neatļautu lietošanu (Krimināllikuma 253. pants un 253.² pants).

Darba devēji piespiedu darba un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs - izpildē

Dienesta speciālisti rūpīgi izvēlas darba devēju un pievērš uzmanību probācijas klientu nodarbināšanai atbilstoši viņu profesijai, izglītībai un prasmēm. Darba devēji ir ieinteresēti nodarbināt probācijas klientus atbilstoši viņu prasmēm un iemaņām, līdz ar to paveikto darbu loks ir plašs un daudzpusīgs. Atsevišķos gadījumos probācijas klients pēc piespiedu darba soda izciešanas tiek pieņemts algotā darbā, vai arī turpina darbu kā brīvprātīgais pie darba devēja, pie kura veica piespiedu darba izpildi.

Dienestam ir aktīvi 1494 līgumi par probācijas klientu nodarbināšanu piespiedu un sabiedriskajā darbā, no kuriem 54 līgumi ir noslēgti 2019. gadā - 27 ar valsts un pašvaldību iestādēm, 21 - ar nevalstiskām organizācijām un seši ar reliģiskajām organizācijām.

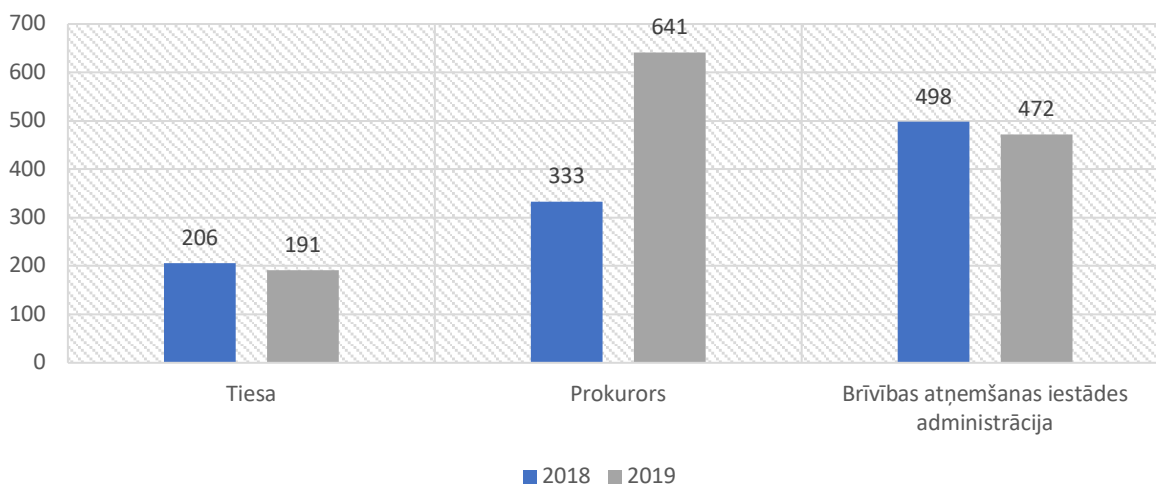
IZVĒRTĒŠANAS ZIŅOJUMU SASTĀDĪŠANA

Izvērtēšanas ziņojumu Dienests sagatavo pēc tiesas vai prokurora pieprasījuma par apsūdzēto kriminālprocesā vai pēc brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pieprasījuma par notiesāto, kurš pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas. Izvērtēšanas ziņojuma mērķis ir sniegt vispusīgu, objektīvu un ar faktiem pamatotu informāciju par probācijas klientu, uz kuru balstoties tiks izlemts jautājums par probācijas klientam nosakāmo sodu vai par probācijas klienta nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas.

Izvērtēšanas ziņojums ir būtisks informācijas avots ne tikai prokuroram un tiesai, bet arī sodu izpildes institūcijām (Dienestam, brīvības atņemšanas iestādēm), jo, uzsākot soda izpildi, ir pieejama nozīmīga un plaša informācija, kas ļauj nekavējoties nodrošināt efektīvu darbu ar notiesāto – noteikt pienākumus vai uzsākt īstenot resocializācijas pasākumus.

Izvērtēšanas ziņojums ir būtisks līdzeklis arī cietušā interešu ievērošanā. Izvērtējot Dienesta rīcībā esošo informāciju un uzklusot cietušā viedokli, notiesātajam iespējams noteikt pienākumus, kuri vērsti uz cietušā interešu ievērošanu un aizsardzību.

2019. gadā Dienestam tika pieprasīti 1304 izvērtēšanas ziņojumi. 472 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi saņemti no brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no soda izciešanas, tai skaitā ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu, 641 – pēc prokurora pieprasījuma un 191 – pēc tiesas pieprasījuma par apsūdzētajiem.

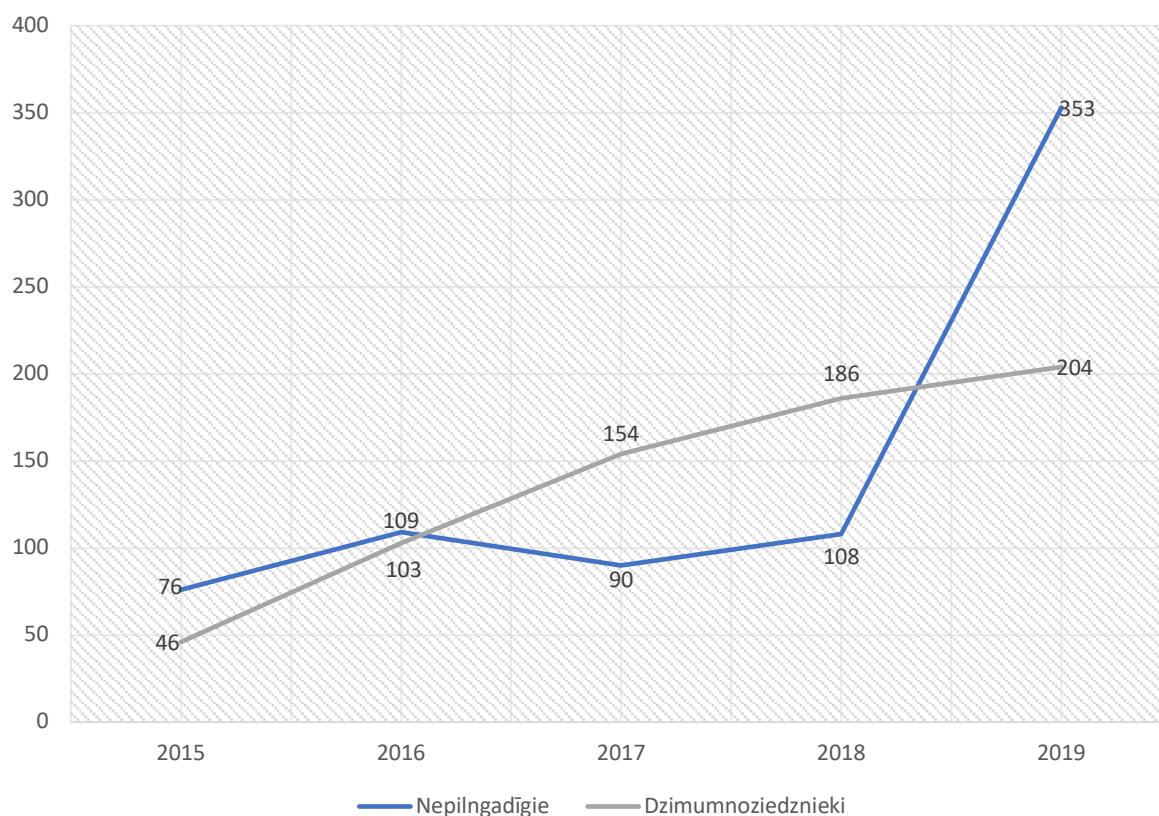

Izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits pēc pieprasītāja

Izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaita pieaugumu ievērojami ir ietekmējis no prokuratūras saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits (salīdzinot ar 2018. gadu, par 92%), kas ir saistīts ar grozījumiem Kriminālprocesa likumā (spēkā stājās 2018. gada 25. oktobrī), kuri paredz, ka no 2019. gada 1. janvāra prokuroram kā procesa virzītājam noteikts pienākums no Dienesta pieprasīt izvērtēšanas ziņojumu par visām nepilngadīgajām personām, kuras ir apsūdzētas noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Līdz ar to 2019. gadā lielākais izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu īpatsvars ir no prokuratūras (49%).

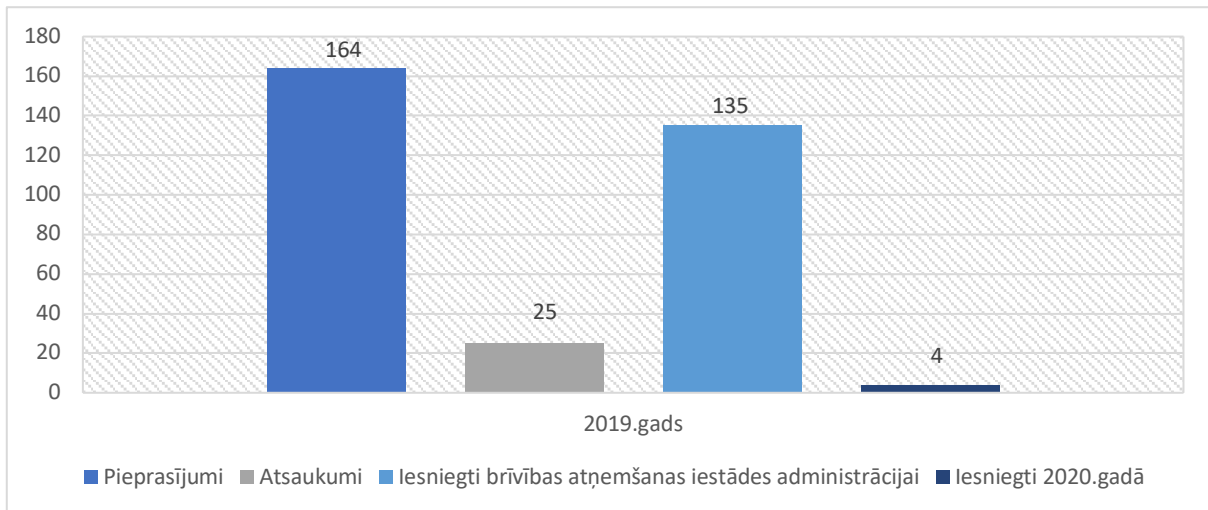
2019. gadā izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits par nepilngadīgajiem, kuri apsūdzēti noziedzīga nodarījuma izdarīšanā ir pieaudzis par 327%.

Izvērtēšanas ziņojumu skaita pieaugumu ik gadu ietekmē arī grozījumi Kriminālprocesa likumā, kas stājās spēkā 2015. gada 2. decembrī, un paredz prokuroram kā kriminālprocesa virzītājam pienākumu pieprasīt no Dienesta izvērtēšanas ziņojumu par personu, kura apsūdzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pret tikumību un dzimumneaižskaramību.

Saņemto izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumu skaits pēc tiesas un prokurora pieprasījuma par nepilngadīgajiem un dzimumnoziedzniekiem

2019. gadā Dienests saņēma 164 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumus no brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu. No 164 izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumiem 25 gadījumos izvērtēšanas ziņojumu pieprasījumi tika atsaukti.

Pieprasīto izvērtēšanas ziņojumu, atsaukto izvērtēšanas ziņojumu un brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām iesniegto izvērtēšanas ziņojumu par notiesātajiem, kuri pretendē uz nosacītu pirms termiņa atbrīvošanu no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību, skaits 2019. gadā

No brīvības atņemšanas iestāžu administrācijām iesniegtajiem 135 izvērtēšanas ziņojumiem, 2019. gadā Dienests atbalstījis elektroniskās uzraudzības noteikšanu 81 notiesātajam. Astoņi notiesātie neatbilda nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību tehniskajiem kritērijiem – nepiemērotas dzīvesvietas izvēle; 36 notiesātie netika atbalstīti nosacītai pirmstermiņa atbrīvošanai no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību personības kritēriju dēļ, desmit notiesātie netika atbalstīti gan tehnisko, gan personības kritēriju neatbilstības dēļ.

UZRAUDZĪBA

Dienests uzrauga nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotas, nosacīti notiesātas, nosacīti pirmstermiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas un personas, kurām ir piemērots papildsods - probācijas uzraudzība.

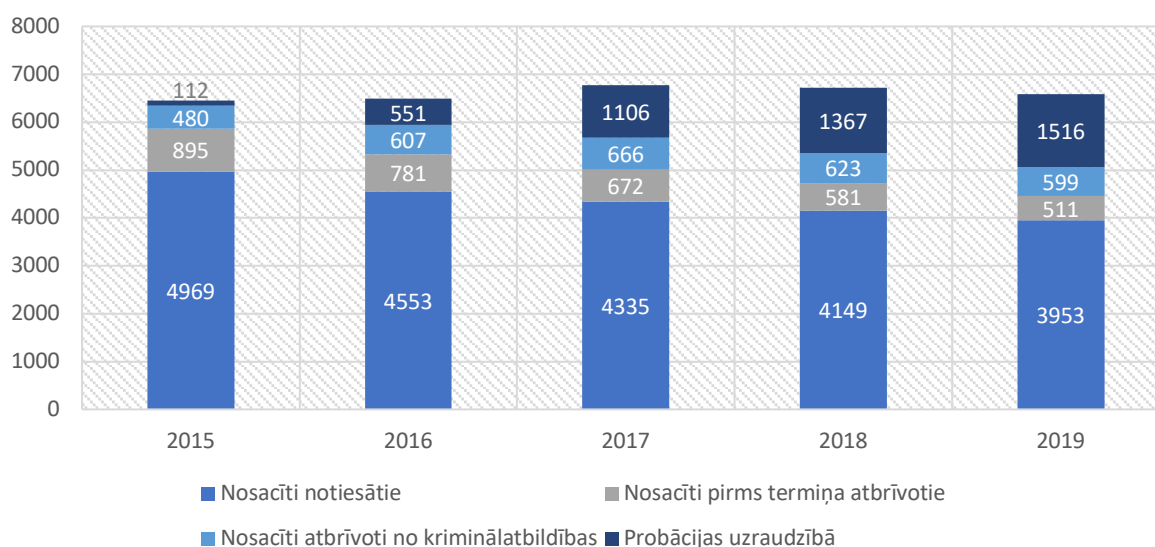
Probācijas klienta uzraudzība ir virzīta Krimināllikumā definēto soda mērķu sasniegšanai: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu un panākt, lai notiesātais un citas personas ievērotu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Uzraudzības mērķi sasniedz, motivējot probācijas klientu ievērot vispārpieņemtās sociālās, morāles un tiesību normas, sniedzot atbalstu kriminogēna rakstura problēmu risināšanā un kontrolējot kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzēto, prokurora uzlikto vai Dienesta noteikto pienākumu izpildi.

Efektīva sodu izpildes sistēma būtiski palielina iespējas novērst noziedzīgu nodarījumu recidīvu, jo sniedz iespēju prokurora vai tiesas noteiktajā uzraudzības perioda laikā veikt notiesātās personas sociālās uzvedības korekciju. Šajā procesā svarīga ir individuāla pieeja katram probācijas klientam un atbilstoša soda izpildes procesa plānošana. Plānojot un nodrošinot uzraudzības procesu, Dienests ņem vērā uzraudzības perioda ilgumu, Dienesta noteiktos pienākumus, prokurora uzliktos pienākumus, cietušā intereses, probācijas klienta recidīva riska un kriminogēno vajadzību (kriminogēna rakstura problēmu) novērtējumu un kopā ar probācijas klientu sagatavo individuālu uzraudzības plānu.

Recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtēšana ir svarīgs instruments Dienesta darbā ar probācijas klientiem, jo ļauj prognozēt atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas varbūtību un tā novēršanas nolūkā izvēlēties tādu intervences (iejaukšanās probācijas klienta dzīvē) veidu un intensitātes līmeni,

kas efektīvi ietekmētu probācijas klienta uzvedību nākotnē. Atbilstoši riska un vajadzību novērtējumam probācijas klienti tiek iedalīti piecos riska līmeņos - ļoti zems, zems, vidējs, augsts un ļoti augsts. Jo augstāks ir recidīva riska līmenis, jo augstāka ir uzraudzības intensitāte (regulāras un motivējošas sarunas ar probācijas klientu, kas vērstas uz izmaiņām viņa uzvedībā, tiek noteikti specifiski pienākumi, piemēram, piedalīšanās atbilstošā probācijas programmā vai speciālista apmeklējums, dzīvesvietas sadzīves apstākļu izvērtēšana, dažādas pārbaudes, piemēram, pārbaude vai probācijas klients apmeklē darbu (sazināšanās ar darba devēju) vai izglītības iestādi (ja probācijas klients ir nepilngadīga persona) u.c. Probācijas klienta recidīva riska un kriminogēno vajadzību novērtējums uzraudzības laikā regulāri tiek pārvērtēts, tādējādi nodrošinot darba fokusēšanu uz attiecīgajā periodā aktuālajām problēmām.

2019. gadā Dienests uzraudzības jomā strādāja ar 6579 personām.

Probācijas klientu, ar kuriem Dienests strādāja uzraudzības jomā, skaita dinamika

Probācijas klientu, kuriem piemērots papildsods - probācijas uzraudzība -, skaita pieauguma tendence skaidrojama ar izmaiņām normatīvajā regulējumā. 2011. gada 8. jūlijā Saeimā tika pieņemti grozījumi Krimināllikumā, kas paredzēja izslēgt papildsodu – policijas kontrole, aizstājot to ar probācijas uzraudzību. Pārejas noteikumu 14. punkts paredzēja, ka ar 2011. gada 1. oktobri papildsodu - probācijas uzraudzība - sāka piemērot personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu pēc Krimināllikuma 159., 160., 161., 162., 162.¹, 164., 165. un 166. panta, bet ar 2015. gada 1. janvāri personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu pēc citiem Krimināllikuma Sevišķās daļas pantiem.

2018. gada 2. februārī stājās spēkā Ministru kabineta 2018. gada 30. janvāra noteikumi Nr.63 "Noteikumi par probācijas klientam sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu līdzfinansēšanas kārtību un apmēru" (izdoti saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 10.¹panta otro daļu), kas nosaka kārtību, kādā Dienests līdzfinansē probācijas klientiem uzraudzības ietvaros paredzētos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un līdzfinansējuma apmēru. Dienests, noslēdzot līgumu ar sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēju, 70% apmērā (ne vairāk kā 15 EUR dienā) līdzfinansē pakalpojumus, kas ir saistīti ar probācijas klienta uzturēšanos sociālās rehabilitācijas institūcijā un sociālās rehabilitācijas pasākumu nodrošināšanu. Primāri iespēja saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus tiek piedāvāta probācijas klientiem, kuri tiek atbrīvoti no brīvības atņemšanas iestādes un kuriem ir nepieciešama izmitināšana. 2019. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tika līdzfinansēti 21 probācijas klientam.

Viens no instrumentiem darbā ar probācijas klientiem ir probācijas programmas, kas sniedz iespēju strādāt ar probācijas klientu domāšanas, attieksmes un uzvedības maiņu, lai palīdzētu probācijas klientiem analizēt dažādu dzīves situāciju cēloņu un seku sakarības, mazinātu domāšanas kļūdas un riskus probācijas klienta dzīvē, veicinātu atbildības uzņemšanos, kā arī stiprinātu viņu resursus. Probācijas programmas sniedz iespēju probācijas klientiem pēc ilgstošas atrašanās ieslodzījuma vietā pilnveidot prasmes, kas nepieciešamas ikdienas sadzīves jautājumu risināšanā, lai mazinātu sociālās atstumtības risku.

Nodrošinot probācijas klientu uzraudzību, Dienests īsteno deviņas probācijas programmas.

Sociālās uzvedības korekcijas programmas:

- “Cienpilnu attiecību veidošana”;
- “Vielu lietošanas menedžments”;
- “Emociju menedžments”;
- “Motivācija izmaiņām”;
- “Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupu darba programma (darbam sabiedrībā)”;
- “Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai” (darbam ieslodzījuma vietā);
- “Uzmanību! Gatavību! Starts!”.

Sociālās rehabilitācijas programmas:

- “Dzīves skola 2”;
- “Vienkārši par sarežģīto”.

Dienests 2019. gadā uzraudzības jomā uzsāka darbu ar 2849 probācijas klientiem, no kuriem probācijas programmās tika iesaistīti 449 probācijas klienti.

	2015	2016	2017	2018	2019
Probācijas klientu skaits, kuriem uzraudzība uzsākta attiecīgajā gadā	2723	2836	3083	2969	2849
Probācijas programmās iesaistīto probācijas klientu skaits (klienti, kuriem pienākums noteikts attiecīgajā gadā vai iepriekšējā gadā)	437	418	655	518	449

Probācijas programmās iesaistīto probācijas klientu skaita dinamika

Kopumā 2019. gadā daļība probācijas programmās Dienestā un ieslodzījuma vietās probācijas programmā "Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai" (turpmāk – programma dzimumnoziedzniekiem) un sociālās uzvedības korekcijas programmā "Kā mācīt jauniešiem domāt un rīkoties atbildīgi, izmantojot vienaudžu palīdzības metodi (EQUIP)" (turpmāk – programma EQUIP) tika nodrošināta 562 probācijas klientiem un notiesātajiem, kuri izcieš sodu brīvības atņemšanas iestādēs. 2019. gadā no probācijas programmās iesaistītajiem probācijas klientiem 449 iesaistīti probācijas programmās 2019. gadā un 59 turpināja tās no 2018. gada. Savukārt ieslodzījuma vietās programmās iesaistīti 54 notiesātie, no kuriem 37 probācijas programmā dzimumnoziedzniekiem un programmā EQUIP tika iesaistīti 2019. gadā, bet 17 turpināja tās no 2018. gada.

2019. gadā visvairāk probācijas klientu tika iesaistīti probācijas programmā "Motivācija izmaiņām" (256 probācijas klienti). Šī programma ļauj mazināt negatīvismu un sociālo atstumtību, attīstīt sociālās prasmes, izziņāt sevi un apgūt sociālās uzvedības modeļus, sekmēt spēju uzņemties atbildību, veicināt motivāciju izvīrīt sociāli atbalstāmus mērķus. Probācijas programmā "Emociju menedžments", kas ļauj noteikt spontānas vardarbīgas uzvedības priekšnosacījumus, riska faktorus, ierosinātājus un augsta riska situācijas, vardarbīgas uzvedības ietekmi uz sevi un citiem, mainīt domāšanas veidu, veicināt

paškontroles prasmes, izveidot un pielietot nevardarbīgas uzvedības plānu, tika iesaistīti 42 probācijas klienti. Probācijas programmā "Cieņpilnu attiecību veidošana" tika iesaistīti 27 probācijas klienti. Šī programma ir vērsta uz nevardarbīgu un cieņpilnu attiecību veidošanu ģimenē.

Jauniešu un nepilngadīgo personu uzraudzība

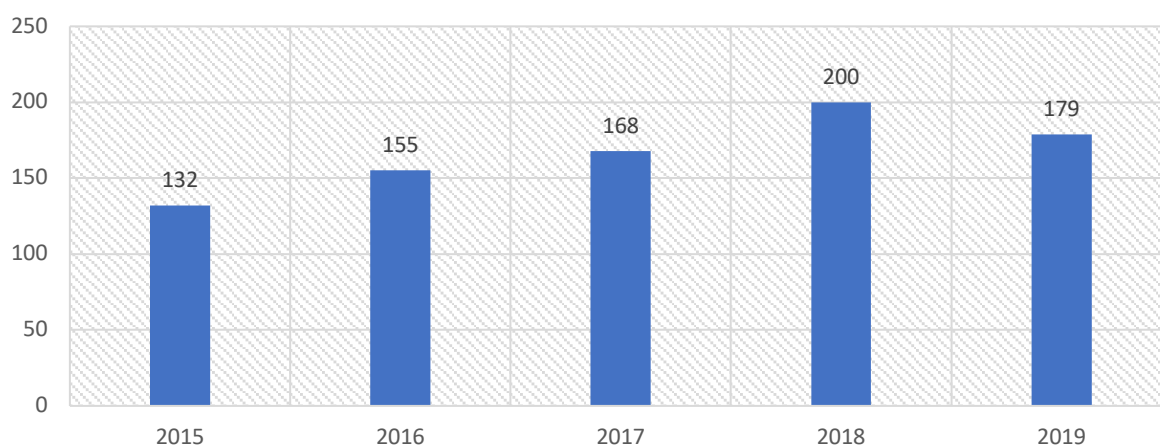
Jaunieša vecumposms mēdz būt sarežģīts laiks viņam pašam, viņa ģimenei un reizēm arī sabiedrībai. Tas ir laiks, kad veidojas personība, un tas notiek aktīvi pārbaudot, pētot, eksperimentējot ar apkārtējo vidi un cilvēkiem tajā. Delinkvence ir universāls attīstības fenomens, neatkarīgi no kultūrvides un laika, kurā jauniešs aug. Tas nozīmē, ka pārbaudīt robežas, pretoties pieņemtajiem noteikumiem un nepieņemt esošo kārtību ir atbilstoša uzvedība pusaudža un jaunieša vecumā. Pieaugušo uzdevums ir izglītēt jauniešus, palīdzēt viņam iepazīt savas un apkārtējo robežas, palīdzēt augot nenodarīt pāri sev un citiem.

2019. gadā Dienests uzraudzīja 1372 jauniešus (t.sk. 129 nepilngadīgas personas), kas ir par 241 probācijas klientu vairāk kā 2018. gadā.

2019. gadā probācijas programmās "Motivācija izmaiņām", "Uzmanību! Gatavību! Starts!", "Dzīves skola 2" tika iesaistīti astoņi probācijas klienti – nepilngadīgie. Savukārt probācijas programmās "Motivācija izmaiņām", "Emociju menedžments", "Uzmanību! Gatavību! Starts!", "Vielu lietošanas menedžments", "Cieņpilnu attiecību veidošana", "Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupu darba programma", "Dzīves skola 2" un "Vienkārši par sarežģīto" tika iesaistīti 119 probācijas klienti – jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem.

Personu, kuras notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, uzraudzība

Viena no probācijas klientu kategorijām, kuras uzraudzību nodrošina Dienests, ir probācijas klienti, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu. 2019. gadā Dienesta uzraudzībā atradās 179 šādi probācijas klienti, kas ir par 21 probācijas klientu mazāk kā 2018. gadā.

Probācijas klientu, kuru aktuālā vai kāda no iepriekšējām sodāmībām ir saistīta ar dzimumnozieguma izdarīšanu, skaita dinamika

2015. gada 23. novembrī starp Dienestu, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Valsts policiju tika noslēgta starpresoru vienošanās "Par sadarbību atkārtotu noziedzīgu nodarījumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību izdarīšanas novēršanai". Balstoties uz starpresoru vienošanos, visos gadījumos,

kad persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu pret personas tikumību un dzimumneaizskaramību, tiek sasauktas starpinstitūciju sanāksmes, kuru ietvaros katra konkrētā situācija tiek skatīta vairākos griezumos – darbs ar likumpārkāpēju, esošie un potenciālie cietušie, iesaistīto institūciju loma un atbildība, sabiedrības līdzatbildība. 2019. gadā Dienests sasauca 140 starpinstitūciju sadarbības sanāksmes par personām, kuras ir sodītas, apsūdzētas vai tiek turētas aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, kā arī 190 sanāksmes saistībā ar cita veida noziedzīgu nodarījumu.

2019. gadā Dienests sadarbībā ar brīvības atņemšanas iestādēm īstenoja probācijas programmu "Programma seksuālos noziegumus izdarījušo personu monitoringam un uzraudzībai", kuras mērķis ir panākt veiksmīgāku sociālo adaptāciju un mazināt deviantu uzvedību, izvērtēt atkārtotu seksuālo noziegumu veikšanas riskus un izstrādāt ieteikumus notiesātā sagatavošanai pirmstermiņa atbrīvošanai. 2019. gadā probācijas programmā tika iesaistīti 27 notiesātie. 12 notiesātie, kuri probācijas programmu uzsāka 2017. gadā un 2018. gadā, to pabeidza 2019. gadā. Darbā ar dzimumnoziedzniekiem tika īstenota arī probācijas programma "Temzas ielejas dzimumnoziedznieku grupas darba programma". Šo programmu īsteno sabiedrībā, un tās mērķis ir novērst recidīvu, mainīt indivīda uzvedību, mudināt domāt par notikumiem citādi, atzīt noziedzīgo nodarījumu, atpazīt upura ciešanas un attīstīt empātijas spējas un spējas veidot adekvātas partnerattiecības. 2019. gadā probācijas programmā tika iesaistīti 10 probācijas klienti. Kopumā 2019. gadā probācijas programmu pabeidza 17 probācijas klienti, kuri programmu uzsāka 2018. un 2019. gadā.

Elektroniskā uzraudzība

Saskaņā ar Krimināllikumā ietverto definīciju elektroniskā uzraudzība ir intensīvas kontroles pasākumi, kurus nosaka tiesa uz laiku no viena mēneša līdz divpadsmit mēnešiem, lai ierobežotu notiesātā brīvu pārvietošanos. Lai īstenotu elektronisko uzraudzību, pie notiesātā ķermeņa piestiprina elektronisku ierīci, kas ļauj kontrolēt viņa atrašanos noteiktā vietā un laikā. 2019. gadā Dienests nodrošināja elektronisko uzraudzību 94 probācijas klientiem. No tiem nosacīti pirms termiņa no soda izciešanas ar elektroniskās uzraudzības noteikšanu 62 notiesātos tiesas atbrīvoja pārskata gadā, bet 32 notiesātajiem elektroniskā uzraudzība turpinājās no 2018. gada. Kopumā no 2015. gada elektroniskā uzraudzība īstenoja 293 notiesātajiem, 94,5% gadījumu pārbaudes laikā elektroniskā uzraudzība tika pabeigta veiksmīgi (Dienests nav vērsies tiesā ar lūgumu aizstāt neizciesto soda daļu). Vidēji 80% probācijas klientu, kuri nosacīti atbrīvoti pirms termiņa no soda izciešanas ar elektronisko uzraudzību, ir nodibinājuši darba tiesiskās attiecības, uzsākot pelnīt sev un savām ģimenēm iztiku un maksājot nodokļus.

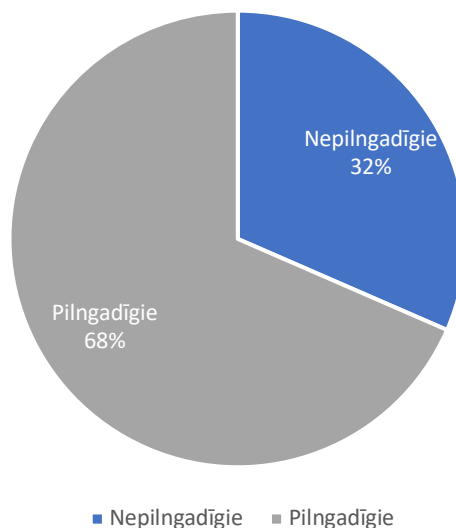
IZLĪGUMA ORGANIZĒŠANA, VADĪŠANA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Dienesta strukturālās reorganizācijas ietvaros 2019. gadā tika izveidots Izlīguma un sabiedrības līdzdalības koordinēšanas departaments, kura uzdevums ir veicināt izlīguma procesa attīstību, ieviešot jaunas taisnīguma atjaunošanas pieejas un stiprināt brīvprātīgā darba veicēju kopienu Dienestā.

Izlīguma process ir saruna, kurā brīvprātīgi piedalās cietušais un likumpārkāpējs un kuru vada neitrāla persona - starpnieks, palīdzot iesaistītajām pusēm vienoties par savstarpēji pieņemamu un taisnīgu risinājumu. Dienestā izlīguma procesu organizē un vada gan Dienesta nodarbinātie, gan sertificēti brīvprātīgā darba veicēji. 2019. gadā izlīguma procesu organizēja un vadīja 31 sertificēts brīvprātīgā darba veicējs un 78 Dienesta nodarbinātie.

Laika posmā no 2005. gada, kad Dienestā tika uzsākta izlīguma procesa organizēšanas un vadīšanas prakse, līdz 2019. gadam tika organizēts un vadīts 12361 izlīguma process.

2019. gadā tika organizēti un vadīti 1665 izlīguma procesi, no kuriem 14% izlīguma procesus vadīja Dienesta sertificētie brīvprātīgie izlīguma starpnieki. 525 gadījumos tika vadīti izlīguma procesi, kuros iesaistīti nepilngadīgie - 32% no kopējā organizēto un vadīto izlīguma procesu skaita, kas ir par 5% vairāk nekā 2018. gadā.

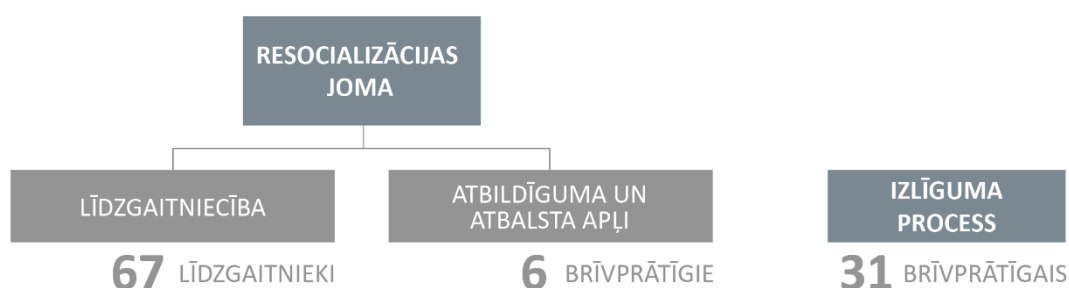
Izlīguma procesā iesaistītie likumpārkāpēji 2019. gadā

Izlīguma procesa ierosinātājs 2019. gadā vairākumā gadījumu bija Valsts policija un, salīdzinot ar 2018. gadu, izlīguma pieprasījumu skaits no Valsts policijas ir palielinājies par 27%. Pārskata gadā par 8% ir samazinājies izlīguma pieprasījumu skaits no likumpārkāpējiem.

Lielākā daļa izlīguma procesu tika organizēti par dažāda veida zādzībām, krāpšanām, piesavināšanos nelielā apmērā vai mantas bojāšanu. Salīdzinot ar 2018. gadu, 2019. gadā ir pieaudzis organizēto izlīguma procesu skaits par vieglu miesas bojājuma tīšu nodarīšanu (48%), par svešas kustamas mantas nolaupīšanu, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (laupīšana) un zādzību, krāpšanu vai piesavināšanos nelielā apmērā (40%).

Izvērtējot organizēto un vadīto izlīguma procesu (1665) rezultātus par 2019.gadu, var secināt, ka 47% gadījumu izlīguma procesa organizēšana tika izbeigta, jo 32% gadījumu no dalības izlīguma procesā atteicās cietušie, 6% - atteicās likumpārkāpēji, 1% - atteicās abas puses, 8% - bija citi iemesli, savukārt 53% gadījumos iesaistītās puses piekrita dalībai izlīguma sēdē, no kuriem 38% gadījumos puses izlīga ar nosacījumiem, 12% - izlīga bez nosacījumiem, 3% - puses nespēja vienoties.

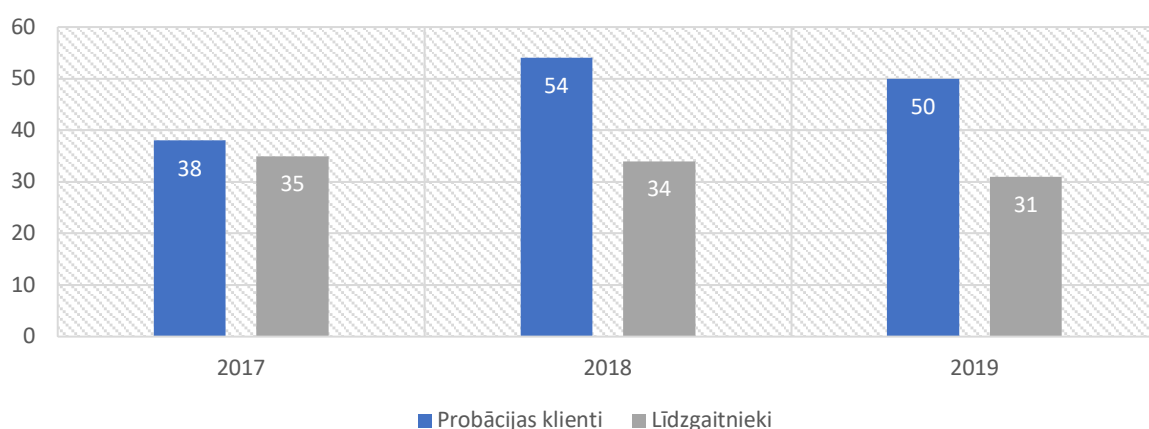
2019. gadā Dienestā darbojās 104 brīvprātīgā darba veicēji.

Brīvprātīgo skaits

Vislielākā brīvprātīgo kopiena Dienestā ir līdzgaitnieki. Līdzgaitniecība ir process, kurā brīvprātīgais sniedz atbalstu probācijas klientam, iedrošina probācijas klientu uzlabot sociālās prasmes un pieņemt atbildīgus lēmumus. 2019. gadā līdzgaitniecībā iesaistījās 50 probācijas klienti. Līdzgaitnieki aizbilstamajiem sniedza savu atbalstu dažādu sociālo jautājumu risināšanā, kā arī kopā apmeklēja dažādus izglītojošus un kultūras pasākumus.

2019.gadā Dienests un Latvijas Automobiļu federācija (LAF) parakstīja sadarbības memorandu, kas paredz iespēju autosportu pārstāvošajām organizācijām aktīvi iesaistīties kriminālsodu izpildē. Memorands kalpo par pamatu sadarbībai pasākumos, kas ir vērsti uz probācijas klientu sociālo iekļaušanu, brīvprātīgā darba attīstīšanu, kriminālsoda – piespiedu darbs un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa – sabiedriskais darbs – izpildes īstenošanu LAF un tās dalīborganizācijās. Pateicoties šim notikumam, jau 2019. gadā jauniešiem, kas ir probācijas klienti, atsevišķos pasākumos bija iespēja līdzarboties ar autosportistu Reinis Nitišu un motosportistu Mārtiņu Aleksandroviču.

Probācijas klientu iesaistes skaits līdzgaitniecībā pa gadiem

Dienestā darbojas *Atbildīguma un atbalsta apli* - brīvprātīgā darba veicēju grupa, kas sadarbojas ar probācijas klientu, kurš izdarījis noziegumu pret tikumību un dzimumneaizskaramību, sniedzot tam nepieciešamo atbalstu, mazinot sociālās atstumtības izjūtu un palīdzot risināt situācijas, lai mazinātu riskus jauna likumpārkāpuma izdarīšanai. 2019. gadā darbojās viena brīvprātīgā darba veicēju atbalsta grupa, kurā iesaistījās trīs brīvprātīgā darba veicēji un viens probācijas klients.

STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS

Lai pilnveidotu Dienesta darbību un nodrošinātu Dienesta mērķa – attīstīt uz efektīvu finanšu un cilvēkresursu plānošanu vērstu personāla politiku – un viena no 2018. gadam definētajiem galvenajiem uzdevumiem – paaugstināt Dienesta administratīvo kapacitāti: nodrošināt slodzes izlīdzināšanu, speciālistu pieejamības un aizvietošanas jautājumu risināšanu, īstenot strukturālās izmaiņas, kas pilnā apmērā stājas spēkā 2019. gadā – izpildi, ar 2019. gada 1. janvārī Dienestā tika veiktas strukturālās izmaiņas.

Strukturālo izmaiņu ietvaros tika likvidēta Dienesta vadītajam pakļautā Finanšu un plānošanas nodaļa, Administratīvās vadības departaments ar tā pakļautībā esošo Personālvadības nodaļu, Dokumentu pārvaldības nodaļu un Nodrošinājuma nodaļu, Uzraudzības un probācijas programmu departaments ar tā pakļautībā esošo Uzraudzības nodaļu un ar tās pakļautībā esošo Elektroniskās uzraudzības centru, un Probācijas programmu nodaļu, Izlīguma, izvērtēšanas ziņojumu, piespiedu un sabiedriskā darba departaments ar tā pakļautībā esošo Izlīguma nodaļu, Izvērtēšanas ziņojumu nodaļu un Piespiedu un

sabiedriskā darba nodaļu, kā arī 28 teritoriālās struktūrvienības ar to pakļautībā esošajām deviņām filiālēm un divām daļām. Dienesta vadītājam pakļautā Juridiskā nodaļa tika pārveidota par Juridisko departamentu, savukārt Mācību un pētījumu nodaļa iekļauta Darbības analīzes un attīstības departamenta sastāvā.

Ar 2019. gada 1. janvāri Dienestā tika izveidotas šādas patstāvīgās struktūrvienības:

- **Resocializācijas departaments** ar tā pakļautībā esošo Uzraudzības, Piespiedu un sabiedriskā darba nodaļu, Probācijas programmu nodaļu un Elektroniskās uzraudzības centru;
- **Izlīguma un sabiedrības līdzdalības koordinēšanas departaments;**
- **Darbības analīzes un attīstības departaments** ar tā pakļautībā esošo Mācību un pētījumu nodaļu;
- **Birojs;**
- **Administratīvās un finanšu vadības departaments** ar tā pakļautībā esošo Grāmatvedības nodaļu;

- **Juridiskais departaments;**
- **Personālvadības departaments;**
- **Sešas teritoriālās struktūrvienības:**
 - Rīgas Austrumu reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošajām 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. un Salaspils nodaļu;
 - Rīgas Rietumu reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošajām 1., 2., 3. nodaļām, 4. un 5. (Bērnu un jauniešu nodaļām), Olaines nodaļu un Jūrmalas nodaļu;
 - Kurzemes reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošo Kuldīgas nodaļu, Liepājas 1. un 2. nodaļu, Saldus nodaļu, Talsu nodaļu un Ventspils nodaļu;
 - Zemgales reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošo Aizkraukles nodaļu, Bauskas nodaļu, Jelgavas 1. un 2. nodaļu, Jēkabpils 1. un 2. nodaļu, Ogres nodaļu un Tukuma nodaļu;
 - Latgales reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošo Balvu nodaļu, Daugavpils 1. un 2. nodaļu, Krāslavas nodaļu, Ludzas nodaļu, Preiļu nodaļu un Rēzeknes nodaļu (sākotnēji izveidotas Rēzeknes 1. un 2. nodaļa, kas ar 2019. gada 1. aprīli tika apvienotas);
 - Vidzemes reģiona teritoriālā struktūrvienība ar tās pakļautībā esošo Alūksnes un Gulbenes nodaļu, Cēsu nodaļu, Limbažu nodaļu, Madonas nodaļu, Valkas nodaļu un Valmieras nodaļu.

No 2019. gada 1. janvāra Dienesta vadītājam noteikti divi vietnieki – Dienesta vadītāja vietnieks funkciju jautājumos un Darbības analīzes un attīstības departamenta vadītājs – dienesta vadītāja vietnieks.

Dienesta vadītāja vietnieka funkciju jautājumos tiešā pakļautībā ir Resocializācijas departaments un Izlīguma un sabiedrības līdzdalības koordinēšanas departaments. Pārējās Dienesta patstāvīgās un teritoriālās struktūrvienības ir Dienesta vadītāja tiešā pakļautībā.

Dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā Rīgas Rietumu reģiona teritoriālajā struktūrvienībā tika izveidotas divas nodaļas, kas nodrošina darbu ar bērniem un jauniešiem visās Dienesta funkcijās, ja vien bērna vai jaunieša dzīvesvieta atrodas Rīgas teritorijā. Jaunieša vecumposms mēdz būt sarežģīts laiks viņam pašam, viņa ģimenei, un reizēm arī sabiedrībai, jo veidojas personība, un tas notiek aktīvi pārbaudot, pētot, eksperimentējot ar apkārtējo vidi un cilvēkiem tajā, pārbaudot robežas un pretojoties pieņemtajiem noteikumiem. Lai īstenotu bērniem un jauniešiem vispiemērotākās intervences, Rīgas Rietumu reģiona teritoriālās struktūrvienības nodaļās, kas nodrošina darbu ar bērniem un jauniešiem, strādā augsti motivēts personāls, ar radošu domāšanu, novatorismu un profesionālo pieredzi darbā ar bērniem un jauniešiem.

Strukturālo izmaiņu rezultātā 28 teritoriālo struktūrvienību vietā tika izveidotas sešas reģionu teritoriālās struktūrvienības, kurām ir pakļautas attiecīgajā administratīvajā teritorijā esošās nodaļas. Teritoriālo struktūrvienību vadītāju pārziņā tika nodota vairāku saimniecisko un organizatorisko jautājumu organizēšana un kontrole sava reģiona ietvaros (pārvaldīt teritoriālās struktūrvienības

personāla un materiāltehniskos resursus, nodrošināt vienmērīgu slodzes sadalījumu teritoriālajā struktūrvienībā, savas kompetences ietvaros izdot rīkojumus teritoriālās struktūrvienības nodarbinātajiem, kontrolēt to izpildi u.c.), tādējādi būtiski atslogojot Dienesta vadītāju un atbalsta funkciju bloku administratīvā rakstura jautājumu risināšanā, kā arī uzdotot teritoriālās struktūrvienības vadītājiem savas struktūrvienības administratīvajā teritorijā nodrošināt vienmērīgu nodarbināto darba slodzes sadalījumu, nepieciešamības gadījumā piesaistot citas pakļautībā esošās nodaļas personāla resursus. No 2019. gada 1. janvāra teritoriālo struktūrvienību nodaļas vada vadošie probācijas speciālisti – nodaļu vadītāji, kuru amata pienākumos ietilpst ne tikai administratīvā rakstura funkcijas, bet arī Dienesta funkciju izpildes nodrošināšana, vadot probācijas klientu lietas noteiktā apjomā, atkarībā no padoto nodarbināto skaita. Pēc strukturālo izmaiņu ieviešanas Dienesta struktūrvienības vienas nodaļas nodarbināto skaits (kopā ar vadītāju) nav lielāks kā desmit nodarbinātie. Ja līdzšinējā struktūrvienībā nodarbināto skaits bija lielāks par desmit, tad strukturālo izmaiņu rezultātā tā tika dalīta divās vai vairākās nodaļās. Šāds modelis ļauj efektīvāk nodrošināt struktūrvienības darbu un uzdevumu izpildes kontroli, kā arī pārvaldīt personāla resursus.

DIENESTA KONSULTATĪVĀS PADOMES

Lai sekmētu institūciju optimālu sadarbību vienotas politikas īstenošanā probācijas jomā, Dienests saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 19. pantu sasauca un organizēja Dienesta Konsultatīvās padomes un Dienesta teritoriālo struktūrvienību konsultatīvo padomju sēdes.

Dienesta Konsultatīvās padomes sastāvā ir:

- 1) Augstākās tiesas pārstāvis;
- 2) Ģenerālprokuratūras pārstāvis;
- 3) Tieslietu ministrijas pārstāvis;
- 4) Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis;
- 5) Dienesta pārstāvis;
- 6) Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvis;
- 7) Valsts policijas pārstāvis;
- 8) vismaz viena tā sociālo pakalpojumu sniedzēja pārstāvis, kas nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus probācijas klientiem.

Dienesta teritoriālās struktūrvienības konsultatīvās padomes sastāvā ir:

- 1) rajona (pilsētas) prokuratūras pārstāvis;
- 2) rajona (pilsētas) tiesas pārstāvis;
- 3) Valsts policijas teritoriālās struktūrvienības pārstāvis;
- 4) pašvaldības pārstāvis;
- 5) Dienesta teritoriālās struktūrvienības pārstāvis;
- 6) ieslodzījuma vietas administrācijas pārstāvis tajās teritoriālajās struktūrvienībās, kuru darbības teritorijā atrodas brīvības atņemšanas iestāde;
- 7) vismaz viena tā sociālo pakalpojumu sniedzēja pārstāvis, kas nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus probācijas klientiem.

2019. gadā Latvijā notika 20 Dienesta rīkotas konsultatīvo padomju sēdes. No šīm sēdēm piecas bija reģionālā līmeņa sēdes (piedaloties Dienesta vadībai un Tieslietu ministrijas pārstāvjiem), savukārt 15 bija reģionālo teritoriālo struktūrvienību nodaļu līmeņa sanāksmes.

Dienesta reģionālo teritoriālo struktūrvienību līmeņa sanāksmju ietvaros Dienests sadarbībā ar Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta Kriminālsodu izpildes politikas nodaļu sniedza

aktuālo informāciju par tādiem jautājumiem kā pārmaiņas kriminālsodu sistēmā likumprojekta "Grozījumi Krimināllikumā" ietvaros, preventīvo uzraudzību bīstamiem likumpārkāpējiem, starpinstitūciju sadarbības tiesisko regulējumu Latvijas Sodū izpildes kodeksā, plānu nepilngadīgo aizsardzībai no noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību 2019.-2020. gadam, diskutēja par citiem aktuālajiem un sadarbības partneru pieteiktajiem jautājumiem, kā arī godināja Dienesta nodarbinātos, brīvprātīgā darba veicējus un sadarbības partnerus par ieguldījumu Dienesta attīstībā un sabiedrības drošības veicināšanā.

DIENESTA VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2019. gadā tika veikti divi pētījumi: pētījums par probācijas klientu recidīvu un pētījums par dzimumnoziedznieku lietu vadību.

Pētījums par probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvu: 2013. gada un 2016. gada kohortu salīdzinājums

Pētījuma mērķi:

- Raksturot pēc probācijas funkcijām dažādās probācijas klientu mērķgrupas un noskaidrot strukturālās izmaiņas šajās grupās (cik līdzīgas vai atšķirīgas ir probācijas klientu dažādās mērķgrupas pirms un pēc 2012. gada 13. decembra likuma „Grozījumi Krimināllikumā” spēkā stāšanās);
- Salīdzināt 2013. gada un 2016. gada probācijas klientu kohortu recidīva rādītājus.

Pētījumā tika iekļauti 4570 probācijas klienti.

Pētījuma rezultāti atklāj, ka 2016. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir pieaudzis ar piespiedu darbiem un nosacīti no kriminālatbildības atbrīvoto personu skaits, bet samazinājies nosacīti notiesāto, pirmstermiņa atbrīvoto personu skaits un nepilngadīgo skaits, kam piemēroti sabiedriskie darbi. Rezultāti norāda arī uz to, ka 2016. gada probācijas klientu grupā ir augstāki recidīva rādītāji un ka tas ir saistīts ar recidīva rādītāju atšķirībām probācijas klientiem, kuri notiesāti ar piespiedu darbiem. Pārējās probācijas klientu grupās recidīva rādītāju atšķirības netika konstatētas. Pētījums atklāj arī to, ka probācijas klientu grupā, kas atkārtoti izdara noziedzīgus nodarījumus, ir liels nepilngadīgo un jauniešu īpatsvars, un norāda arī uz nepieciešamību veicināt, stiprināt tādu sodu piemērošanu, kas paredz uzvedības korekcijas un atbalsta pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot nepilngadīgo un jauniešu mērķgrupām un ar papildsodu – probācijas uzraudzība – sodītām personām, kas atbrīvotas no ieslodzījuma.

Pētījums par dzimumnoziedznieku lietu vadību

Pētījuma mērķis ir novērtēt dzimumnoziedznieku lietu vadību un sagatavot priekšlikumus dzimumnoziedznieku lietu vadības prakses pilnveidošanai.

2019. gadā tika uzsākta pētījuma īstenošana – sastādīts pētījuma plāns, izstrādāta pētījuma metodoloģija un uzsākta datu vākšana un apkopošana. Pētījums tiks turpināts un pabeigts 2020. gadā.

Veicot dzimumnoziedznieku lietu vadības analīzi, tiks izvērtēta dzimumnoziedznieku risku un vajadzību novērtēšanas kvalitāte, mērķu izvirzīšana un to atbilstība probācijas klienta vajadzībām, kontroles pasākumu atbilstība un klientam sniegtā atbalsta un palīdzības atbilstība probācijas klienta riskiem un vajadzībām, pārmaiņu vadība un klientu lietu vadības procesa dokumentēšana. Balstoties uz pētījumā gūtajām atziņām, tiks sagatavotas rekomendācijas dzimumnoziedznieku lietu vadības pilnveidei. Izpētes ietvaros tiek veikta 20 probācijas klientu lietu vadības prakses padziļināta analīze.

Papildus augstāk minētajiem pētījumiem:

- 2019. gadā tika turpināta ikgadējā izlīguma klientu – likumpārkāpēju, cietušo, kā arī abu pušu atbalstītāju un likumisko pārstāvju – viedokļu apkopošana un analīze.
- Dienesta Mācību un pētījumu nodaļas pētnieki sagatavoja informāciju Latvijas Republikas Satversmes tiesai.

Vairāk informācijas par Dienesta īstenotajiem pētījumiem www.vpd.gov.lv

DIENESTA ĪSTENOTIE PROJEKTI

Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts “Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana”

2019. gadā Dienests turpināja īstenot Eiropas Reģionālās attīstības fonda Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 2.2.1.1. pasākuma “Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība” projektu Nr. 2.2.1.1/17/I/011 “Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana”.

Projekta mērķis ir nodrošināt probācijas klientu uzskaites sistēmas (PLUS) darbību E-lietas programmas kontekstā attiecībā uz Dienesta iesaisti kriminālprocesa virzībā un soda izpildē, samazinot dokumentu plūsmas laiku un uzlabojot Dienesta efektivitāti ar elektronisko risinājumu palīdzību.

Projektā plānotās darbības:

- PLUS pilnveidojumu izstrādes tehniskās specifikācijas sagatavošana un izstrādes iepirkuma organizēšana;
- PLUS programmatūras pilnveidojumu izstrāde un integrācija ar E-lietas platformu;
- PLUS pilnveidojumu izstrādes kvalitātes kontrole;
- Izstrādātās programmatūras drošības un veiktspējas audits;
- Dienesta darbinieku kā PLUS lietotāju apmācības;
- projekta informatīvie un publicitātes pasākumi par projekta īstenošanu un projekta vadības un projekta īstenošanas nodrošināšana.

Projekta plānotie rezultāti: izstrādāti un produkcijas vidē ieviesti PLUS pilnveidojumi, produkcijas vidē ieviesta PLUS integrācija ar E-lietas koplietošanas komponentēm, izstrādātas un produkcijas vidē ieviestas datu apmaiņas saskarnes ar sadarbības partneru informācijas sistēmām, PLUS pilnveidojumu kvalitātes kontroles novērtējums, sistēmas lietotāji apmācīti darbam ar PLUS pilnveidojumiem.

Projekta sadarbības partneri: Tiesu administrācija, LR Tieslietu ministrijas Ieslodzījuma vietu pārvalde, LR Prokuratūra, LR Izglītības un zinātnes ministrija, LR Labklājības ministrijas Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija, Rīgas pilsētas pašvaldība.

Projekta sadarbības iestāde: Centrālā finanšu un līgumu aģentūra.

Kopējais projekta finansējums ir 423 000,00 EUR, tai skaitā 359 550,00 EUR Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums un 63 450,00 EUR valsts budžeta finansējums.

Projekta kopējais ilgums ir 33 mēneši, to plānots pabeigt 2021. gada janvārī.

Plašāka informācija par Dienesta īstenotajiem projektiem www.vpd.gov.lv

DIENESTA PERSONĀLS

2019. gada 31. decembrī Dienestam darba tiesiskās (darba un civildienesta) attiecības bija ar 406 nodarbinātajiem.

Personāla iedalījums pēc dzimuma	Skaitis
Vīrieši	62
Sievietes	344

Vecuma grupa (uz 31.12.2019.)	Kopā
Līdz 29 gadiem	47
30-39 gadi	122
40-49 gadi	119
50-59 gadi	93
60 un vairāk gadi	25

Dienestā lielākie cilvēkresursi tiek novirzīti Dienesta funkciju izpildei. Administratīvās funkcijas tiek vadītas centralizēti, neveidojot lielu administratīvo aparātu, tādējādi lielākie Dienesta resursi tiek veltīti Dienesta pamatmērķu sasniegšanai (amata grupa – politikas ieviesēji).

Personāla iedalījums pēc amata grupām	Skaitis
Augstākā līmeņa vadītāji	3
Vidējā līmeņa vadītāji	12
Zemākā līmeņa vadītāji	49
Politikas ieviesēji	288
Atbalsta funkciju veicēji	54

Izvērtējot informāciju par nodarbinātajiem (dzimums, vecums, amata grupa un darba stāžs Dienestā), var secināt, ka Dienesta nodarbinātā profils ir šāds:

Rādītājs	2017. gads	2018. gads	2019. gads
Dzimums	Sieviete	Sieviete	Sieviete
Vecums	42	43	44
Amata grupa	Politikas ieviesēji	Politikas ieviesēji	Politikas ieviesēji
Darba stāžs Dienestā	7 gadi	7,6 gadi	8 gadi

Izglītības līmenis	Skaitis
Nodarbinātie ar vidējo izglītību	11
Nodarbinātie ar augstāko izglītību	395
t.sk. pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	7
t.sk. akadēmiskā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība:	388
no tiem - bakalaura	250
no tiem - maģistrs	136
t.sk. doktors	2

Personāla kustības raksturojums

2019. gadā Dienesta personāla rotācijas koeficients bija 27%, kas norāda, par cik procentiem gada laikā ir nomainījies personāls. Salīdzinot ar 2018. gadu, personāla rotācijas koeficients palielinājies par 3%.

Personāla mainība	
Personāla atjaunošanās koeficients*	0,14
Personāla aiziešanas koeficients**	0,13
Personāla rotācijas koeficients***	0,27
*Personāla atjaunošanās koeficients = pieņemto personu skaits/ nodarbināto vidējais skaits	
** Personāla aiziešanas koeficients = atbrīvoto personu skaits/ nodarbināto vidējais skaits	
*** Personāla rotācijas koeficients = pieņemto skaits + atbrīvoto skaits/ nodarbināto vidējais skaits	

Lielākā nodarbināto mainība notikusi Dienesta Centrālajā aparātā un Rīgas reģionā esošajās struktūrvienībās – gada laikā pieņemti 35 nodarbinātie un atbrīvoti 40 nodarbinātie, kas skaidrojams ar lielākām darba un karjeras iespējām galvaspilsētā un tās apkārtnē.

Iedalījums pēc struktūrvienībām	Atbrīvotie	Pieņemtie
Rīgas reģiona TSV	19	20
CA	21	15
Kopā 2019. gadā:	430	35

2019. gadā Dienestā darbā pieņemti 57 nodarbinātie. Četri no 2019. gadā atbrīvotajiem nodarbinātajiem tajā pašā gadā atgriezās Dienestā – divos gadījumos tajos pašos amatos (personāla speciālists un vecākais lietvedis), divos gadījumos – citos amatos (vienā gadījumā iepriekš probācijas speciālists, bet atgriežoties – vecākais lietvedis, otrajā gadījumā – iepriekš nodaļas vadītājs, bet atgriežoties – vecākais eksperts).

Iedalījums pēc atbrīvošanas pamatojuma	Skaitis
Pēc paša vēlēšanās	8
Savstarpēja vienošanās	25
Sakarā ar termiņa izbeigšanos	4
Darbinieka uzteikums	5
Veselības stāvokļa dēļ nespēj veikt amata pienākumus	1
Sakarā ar pārbaudes laika sekām	5
Cits iemesls	2

Personāla karjeras izaugsme

Kopumā 2019. gadā Dienestā pārcelti 22 nodarbinātie – visiem šiem nodarbinātajiem karjeras izaugsme bijusi vertikāla (augstāks amats tajā pašā vai citā struktūrvienībā), tādējādi veicinot nodarbināto karjeras attīstību atbilstoši viņu zināšanām un prasmēm.

2019. gadā tika izsludināti amatu konkursi uz 103 amata vietām.

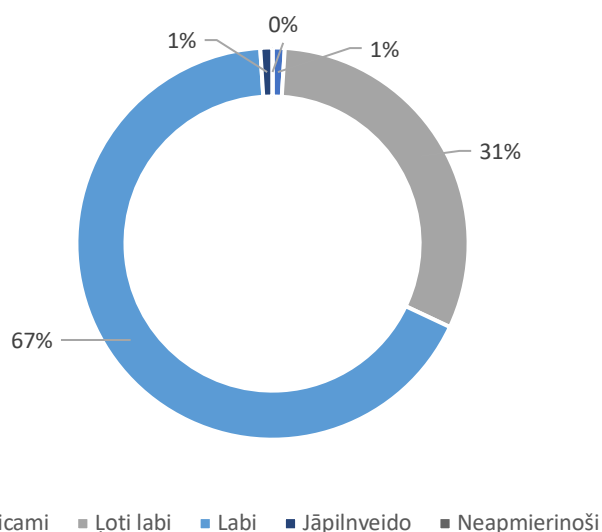
Rādītājs	Skaitis
Ierēdņu amatu vietas:	
Uz nenoteiktu laiku	50
Uz noteiktu laiku	34
Darbinieku amatu vietas:	
Uz nenoteiktu laiku	16
Uz noteiktu laiku	3
Kopā:	103

No konkursiem, kas izsludināti uz 103 vakantajām amata vietām, 55% gadījumu amata vietas tika aizpildītas, savukārt 44% gadījumu atlase noslēgusies bez rezultāta, 1% gadījumu konkurss ticis atsaukts. 2019. gadā izsludināto konkursu, kas noslēgušies bez rezultāta, biežākie iemesli ir:

- neviens no pretendentiem neatbilst amatam noteiktajām prasībām (67%);
- uz konkursu nepieteicās neviens pretendents (26%);
- konkursā izvēlētais pretendents atteicās no izteiktā piedāvājuma ieņemt amatu (7%).

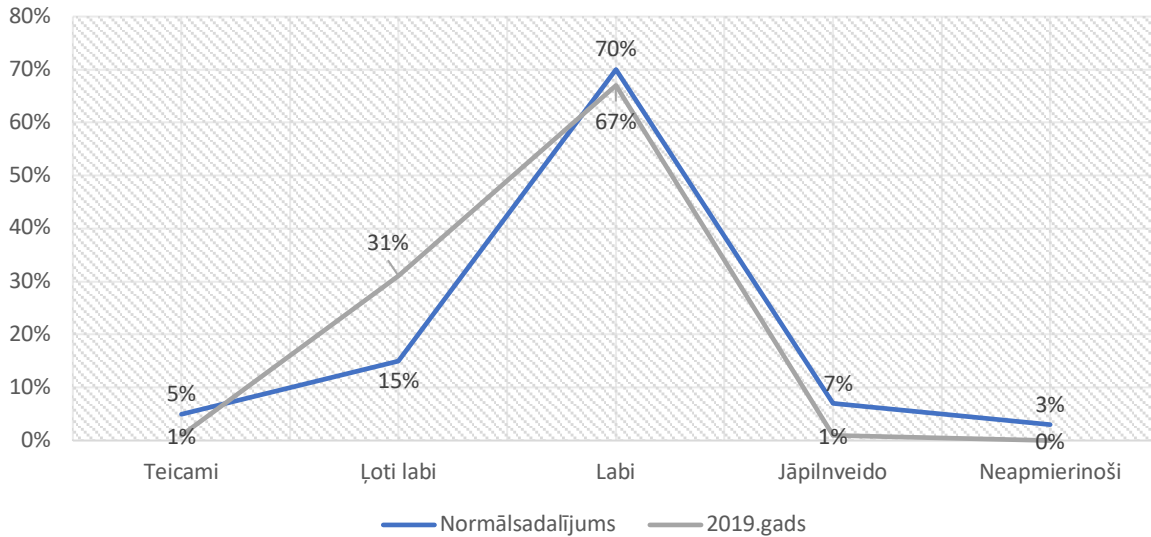
Personāla novērtēšana

2019. gadā valsts informācijas sistēmā „Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” Dienesta nodarbināto darba izpildes novērtēšana veikta 370 reizes, no kurām 323 bija ikgadējās darba izpildes novērtēšanas, 34 darba izpildes novērtēšanas pirms pārbaudes laika beigām, 5 darba izpildes novērtēšanas pēc atgriešanās no ilgstošas attaisnotas prombūtnes un 8 darba izpildes novērtēšanas pēc pārcelšanas citā amatā.

Dienesta nodarbināto darba izpildes vērtējumu rezultāti 2019. gadā

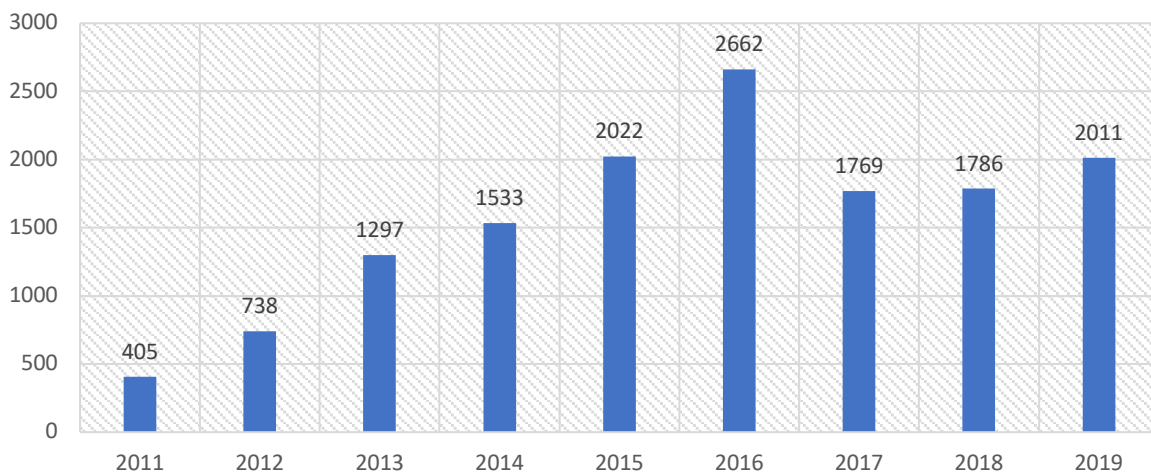
2019. gadā turpinās 2017. gadā iesākusies un 2018. gadā turpinājusies tendence – Dienesta nodarbināto darba izpildes vērtējumu rezultāti kļūst tuvāki valsts pārvaldē noteiktajam nodarbināto novērtējumu normālam sadalījumam.

Dienesta nodarbināto darba izpildes vērtējumu rezultātu salīdzinājums ar valsts pārvaldē noteikto nodarbināto novērtējumu normālsadalījumu

Dienesta personāla mācības

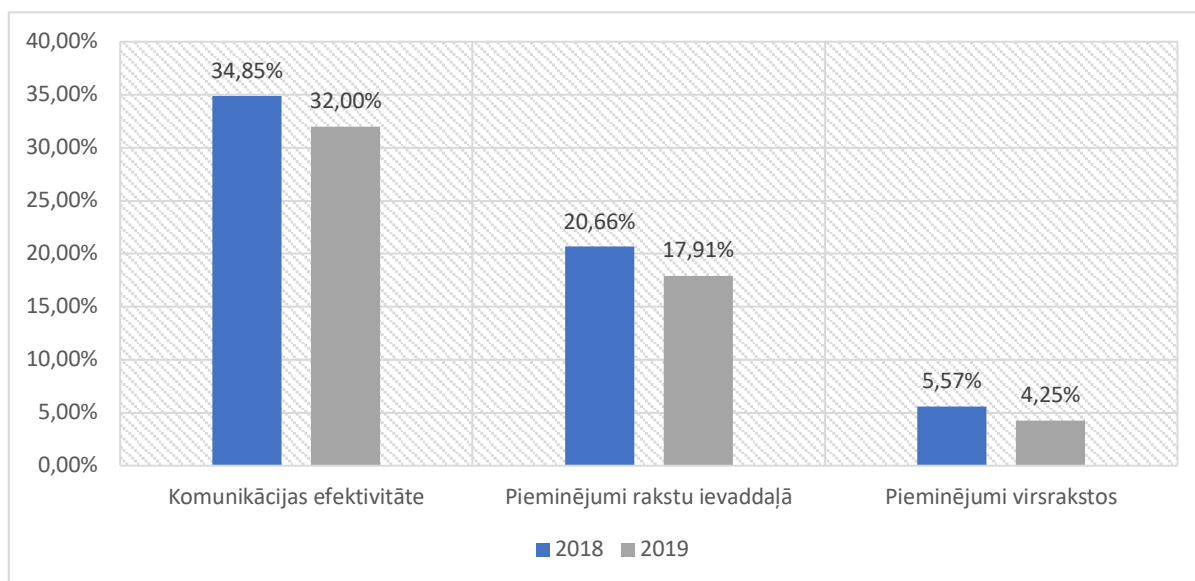
2019. gadā mācības tika organizētas gan no Dienesta budžeta līdzekļiem, gan no leslodzījuma vietu pārvaldes Eiropas struktūrfondu projektu līdzekļiem. Kopumā 132 mācību pasākumos piedalījušies 2011 mācību dalībnieki (379 nodarbinātie). Dalībnieku skaita dinamika, salīdzinot ar 2017. un 2018. gadu, 2019. gada ietvaros ir pieaugusi. Ņemot vērā to, ka Dienesta mācību plānā profesionālā atbalsta pasākumu skaits nav būtiski mainījies pēdējo trīs gadu laikā, var secināt, ka dalībnieku skaits ir pieaudzis, balstoties uz nodarbināto iespējām apmeklēt leslodzījuma vietu pārvaldes Eiropas struktūrfondu projektu un Valsts administrācijas skolas organizētos mācību pasākumus. 2019. gadā par e-mācību kursu pabeigšanu izsniegtas 80 apliecības 58 nodarbinātajiem.

Dalībnieku skaita rādītāji, kas piedalījušies mācībās no 2011. gada

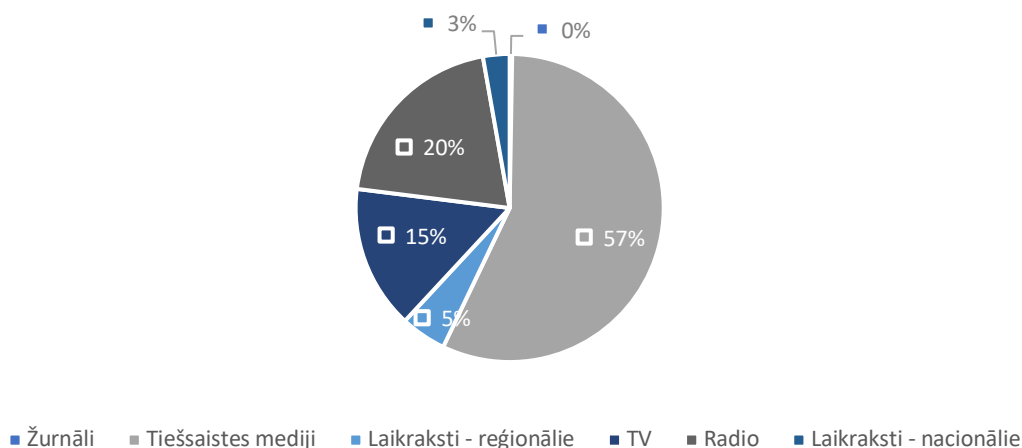
DIENESTA KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

No 2019. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim Dienests piedalījās ziņu materiālu/sižetu veidošanā, kas saistīti ar probācijas jomu un sabiedrības drošību plašākā izpratnē. 2019. gadā plašsaziņas līdzekļos publicētās efektīvās ziņas par probācijas jomu uzskaitītas 1449 reizes, savukārt par Dienestu – 659 reizes. 2019. gadā uzskaitītie ziņu materiāli potenciāli sasniedza 28 miljonu plašu auditoriju, kas liecina, ka gada laikā katrs Latvijas iedzīvotājs par probācijas darbu dzirdējis/uzzinājis vairākkārtīgi. Komunikācijas efektivitāte bija 32%. Komunikācijas efektivitāte ilustrē Dienesta pamanāmību medijos un to, cik liela daļa no maksimāli sasniedzamās auditorijas sasniegta. Iedziļinoties kvalitatīvajā komunikācijas efektivitātes datu attiecībā, var secināt, ka 2019. gadā Dienests virsrakstos minēts 4,25% un ievaddaļā vai rakstu sākumā 17,91%.

Dienesta atspoguļojums mediju saturā

2019. gadā, līdzīgi kā 2018. gadā, Dienestā komunikācijas jomā netika īstenotas reklāmas kampaņas vai kādas citas īpaši veidotas plašas sabiedrisko attiecību kampaņas ar papildu budžetu. Vērtējot statistikas datus, var secināt, ka, neskatoties uz to, saglabājās augsta Dienesta pamanāmība plašsaziņas līdzekļos. 2019. gadā pieminētākās tēmas Dienesta komunikācijā bija brīvprātīgais darbs, darbs ar jauniešiem, uzraudzības funkcija un piespiedu darbs. Pieminētākais Dienesta pārstāvis 2019. gadā bija M. Papsujevičs.

Dienesta publicitāte dažādos mediju tipos

2019. gadā visvairāk publikāciju un visplašāko auditoriju Dienests sasniedza ar tiešsaistes mediju starpniecību (57% no kopējās sasniegtās auditorijas), kam sekoja Radio ar 20% un TV ar 15%.

Publikāciju apkopojums par laika periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 31. decembrim Dienestā tika veikts ar mediju monitoringa rīku "STATION".

2019. gadā Dienesta ārējā komunikācijā tika izmantota arī Dienesta mājas lapa www.probacija.lv un oficiālie sociālo tīklu konti. Dienesta mājas lapā galvenokārt tika publicētas ziņas par aktualitātēm Dienesta darbā, kā arī regulāri tika atjaunota informācija par projektiem, personālu u.c. Ar Dienesta Twitter kontu tika ziņots par aktualitātēm Dienesta ikdienas darbā gan Latvijā, gan starptautiski. Atbilstoši tematikai un satura formātam, informācija tika publicēta arī Facebook kontos: "Elektroniskā uzraudzība", "Esi līdzgaitnieks jauniešiem" un Dienesta Youtube kontā.

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Papildus klasiskajai komunikācijai jau sešpadsmito gadu Dienests rīkoja akciju "Cilvēks cilvēkam" Cēsu Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem, kuras ietvaros Dienesta darbinieki un brīvprātīgie rīkoja komandas saliedēšanas aktivitātes un meistarklases ar akcijas īpašajiem viesiem. 2019. gadā īpašo viesu statusā akcijās piedalījās Mārtiņš Aleksandrovičs (moto frīstaila superzvaigzne un LMT Autosporta akadēmijas mentors) un Reinis Reķis (mūziķis). Akcijā jauniešiem bija iespēja uzzināt vairāk par izaicinājumiem, disciplīnu, neatlaidību ceļā uz mērķu sasniegšanu ar paša spēkiem.

2019. gadā sarunu festivālā "LAMPA" Dienests piedalījās vairākās diskusijās. Visās diskusijās Dienests kopā ar saviem sadarbības partneriem uzrunāja festivāla apmeklētājus par sabiedrības drošības veicināšanas jautājumiem. Tika runāts par Dienesta speciālistu darbu un par sabiedrības līdzdalību probācijas uzdevumu īstenošanā. Festivāla ietvaros, ar saviem sadarbības partneriem - "Latvijas automobiļu federāciju" - piedalījāmies nozīmīgā diskusijā "Kad drosme un drošība satiekas". Tajā diskutējām par darbu ar jauniešiem – runājām par to, cik nozīmīgi ir strādāt ar jauniešiem, lai mēs - valsts iestādes un sabiedrība kopumā - liktu stingrus pamatus veselīgai, veiksmīgai un drošai sabiedrībai jau šodienai un nākotnei. Diskusijā "Statistikas duelis" kopā ar Valsts valodas centru diskutējām par statistiku - cik objektīvi ir statistikas dati, kādu lomu to interpretācijā spēlē konteksts, un cik būtisks ir cilvēka faktors.

Popularizējot Dienestu, tā darbības jomas un vērtības, kas to veido, 2019. gadā Dienests piedalījās arī karjeras izglītības programmā "Ēnu diena", akcijā "Lielā talka", akcijā "Uz savu skolu" un akcijā "Atvērto durvju diena" un "Rīgas maratonā".

2020.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

IZVIRZĪTIE UZDEVUMI

- Stiprināt Dienesta funkciju savstarpējo integritāti un Taisnīguma atjaunošanas pasākumu īstenošanu Dienesta funkcijās.
- Pārskatīt darba pieeju kopumu (metodes, normatīvais regulējums, darbinieku apmācību sistēma) ar bērniem un jauniešiem Dienesta funkciju ietvaros.
- Nodrošināt informācijas sistēmas "Probācijas lietu uzskaites sistēma" pilnveidošanu un integrēšanu valsts vienotajā e-krimināllietas platformā, tai skaitā normatīvo aktu izstrādi.
- Stiprināt sabiedrības iesaisti izlīguma procesos – izlīguma brīvprātīgie starpnieki vada 20% no izlīguma sēdēm.
- Izvērtēt, pilnveidot un nostiprināt praksē darbības procesus atbilstoši Valsts kontroles lietderības revīzijas ieteikumiem.

PLĀNOTIE PĒTĪJUMI UN SADARBĪBAS PROJEKTI

Pētījumi:

Turpināt un pabeigt 2019. gadā uzsākto pētījumu par dzimumnoziedznieku lietu vadību, kurā tiks novērtēta dzimumnoziedznieku lietu vadība un sagatavoti priekšlikumi tās pilnveidošanai.

Projekti:

Kā projektu partneris 2020. gadā Dienests kopā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Nodarbinātības valsts aģentūru turpinās īstenot Eiropas Sociālā fonda atbalstītos projektus "Resocializācijas sistēmas efektivitātes paaugstināšana" un "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū", kuru mērķi ir paaugstināt resocializācijas sistēmas efektivitāti un veicināt bijušo ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū. Projektu ietvaros ir paredzēts īstenot vairākus pasākumus, kas palīdzētu bijušajiem ieslodzītajiem vieglāk integrēties sabiedrībā pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma un samazinātu iespēju veikt likumpārkāpumus atkārtoti, kā arī palīdzētu viņiem efektīvāk integrēties darba tirgū. Plānotos pasākumus īstenos Ieslodzījuma vietu pārvaldes un Dienesta darbinieki, bet atsevišķās aktivitātēs plānots iesaistīt brīvprātīgos, kā arī pašvaldību un nevalstisko organizāciju darbiniekus, kuri strādā ar ieslodzītajiem vai bijušajiem ieslodzītajiem.

2020. gadā Dienests turpinās īstenot Eiropas Reģionālās attīstības fonda Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" projektu Nr. 2.2.1.1/17/I/011 "Probācijas klientu uzskaites sistēmas pilnveidošana". Projekta mērķis ir nodrošināt klientu uzskaites sistēmas (PLUS) darbību E-lietas programmas kontekstā attiecībā uz Dienesta iesaisti kriminālprocesa virzībā un soda izpildē, samazinot dokumentu plūsmas laiku un uzlabojot Dienesta darba efektivitāti ar elektronisko risinājumu palīdzību. Projekta realizēšanas mērķi ir PLUS pilnveide E-lietas programmas kontekstā, risinot dokumentu plūsmas elektronizācijas problēmas starp procesā iesaistītajām iestādēm un nodrošinot elektroniskos pakalpojumus probācijas klientiem. Projekta sadarbības partneri: Tiesu administrācija, Ieslodzījuma vietu pārvalde, Prokuratūra, Izglītības un zinātnes ministrija, Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija, Rīgas pilsētas pašvaldība. Projekts tiks īstenots 36 mēnešu laikā un projekta noslēgums plānots 2021. gada janvārī.

Valsts probācijas
dienests

DROŠĀKAI
SABIEDRĪBAI